

ERDÉLYI LAPOK

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Oradea - Nagyvárad, Str. Reg. Carol 5.**
(volt Szilágyi Dezső-utca) — **Telefon 27 és 93.**

Előfizetési árak: Bellőföldön: Egész évre 1000, félévre 500, negyedévre 260, egy óra 90 lei.
Magyarországon: Egész évre 60 P. félévre 30 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

DUBLIN ERDÉLYI VISSZHANGIA

Irta: **Pakocs Károly**

Oly messze vagyunk az ünneplő irek fővárosától, hogy hozzánk az ott zsongó Istenüdvözlésnek csak utolsó halk hullámai hatnak el. Mégis megfog minket is a láz. Mégis ünnepre hangolódunk mi is most, hogy ennek a kicsi katolikus nemzetnek világraszóló Krisztusrajongását halljuk.

A mi költőnk ezzel a gondolattal vigasztalta búsuló atyáinkat: „Lesz még egyszer ünnep a világon!”

Magyar fordításban ismerem néhány ir költőt. Más szavakkal ugyanezt a gondolatot, reménységet énekelték ők is öt évszázadon át. Igaz, hogy ez az ének csak családi szentélyek zugában; vagy a szabadság földjén, Amerikában; vagy az Oltáriszentséget őrző oroklámpa titokzatos fényében a lélek mélyén hangzott. Igaz, hogy ezt a katolikus reménységet ötszáz éven át fojtogatta a nagy brit kolosszus hallatlanul embertelen, vallási és politikai járom alá kényszerítő törvényeivel, börtöneivel, bitófáival. Igaz, hogy akadtak megtántorodottak, akik megijedtek a szenvedéstől és megadták magukat a világhatalommá duzzadt angol akarathoz. Igaz, hogy sokan nem adták meg magukat, de az otthon való szenvedés helyett a száműzetés sorsát szenvedték az ir szabadságért Európában és Ausztráliában. Mindez igaz: a lé-

nyeg mégis az, hogy ötszáz esztendő után bevégeződött az elnyomott ir katolicizmus kálváriája és föltámadott. S ezt a föltámadást nem mámorbazuhanásig való ivással, nem ünnepi nép-uvöltözéssel, cirkuszokkal és a megalázott Anglia felé való rugdalozásokkal üli meg e nép: hanem bevonul a templomába, kinyitja szentségházát, kiveszi az Osiya színébe öltözött Krisztus-Királyt és a világ minden nemzetének képviselőjében megjelent tömeg sorfala között, eucharisztikus énekek hangja mellett hordozza a hatalmas Phönix-park körül.

S ebben az ünneplésben egy a vallással az állam.

De Valera, az ir szabad állam kormányelnöke, az ir forradalmarok vezére, az Oltáriszentség fölött árnyékot adó selyemmenyezet első rudját fogja. A másik oldalon legnagyobb politikai ellenfele halad lehajtott fővel. Mögöttük a kormány minden egyes tagja. És előttük és mögöttük huszas sorokban a világ négy tája felől összesereglett férfiak, asszonyok és ifjuság gyertyáson, pálmán, lilioson.

Eszményi állapot! Az állam az Oltáriszentség lábainál! A köztársaság elnöke, kormánya testőr gyanánt Krisztuskirály körül!

Ez a jelenség magyarázza meg nekünk az ir nép hitbeli és nemzeti föltá-

madásának a titkát.

Irország egész népessége négy és félmillió. Elnyomója félmilliárd ember karja és kardja fölött rendelkezett. Irország kisebb Erdélynél. Anglia területe, hatalmi megnyilatkozásnak a térsége szinte a világ negyede. Irország félezredéven át földrepiortan szenved. Anglia félezredéven át diadalmasan ül kicsi ellenfelének pihegő tetemén. A győzelem mégis a kicsi, az elnyomotté. Az aránáról mégis az ezer sebből vérző, szinte fegyvertelen kis gladiátor emelkedik föl győztesen.

Dávid és Góliáth, az apostolok és a római birodalom viaskodása jut eszembe. És valami nagy történelmi igazság ismétlődését érzem az irek győzelmében: Krisztus Urunk a szegények, az elnyomottak pártját fogja mindig a hatalmasakkal szemben... Pauperes evangéli-zantur.

Nem csoda, hogy az ir nép az elnyomottak védő Istenét rajongja körül, hozsanázza, alleluja a világünneppé szélesedett nemzeti ünnepen.

Mi arccal az ünneplő kis katolikus ir nemzet felé fordulunk. És megköszönjük nekik, hogy ötszáz évig szenvedtek a katolikus hitért. Megköszönjük nekik a vértanukat és az O'Connel-szerű hitvallókat. Megköszönjük nekik, hogy hittek és hisznek az Oltáriszentségben valósággal jelenlevő Krisztuskirály hatalmában. Megköszönjük nekik a nagy világraszóló

Huszonöt bot körül

Irta: **Móra Ferenc**

Most mult száz esztendeje, 1827 telén a kassai piacon egy sebesen vágató hintó elütött egy perces kofát. Nagy sokadalom támadt, összeszaladtak a helivásárosok, a városi hajduk is odaértek éppen akkor, mikor egy részeg csizmadia azt indítványozta, hogy most már a hintót is taszítsák bele a pocsolába a kofa mellé. Mivel azonban a hintón koronás címer tarkáltozott, a félhold után kapkodó sasmadar, a városi hajduk a demokrata polgártársat tenyereltették bele a sárba és a hintóba ülő urhölgyet tudakolták meg, hogy nem ment-e a szívére az ijedtség.

A hintóban Dessewffy József grófnak a felesége ült, Szláray Eleonóra grófnő, aki valóban sokkal jobban megijedt, mint az öreg percesasszony. Az már rég fölkecmergett, a sarat is letapogta magáról, ki is káromkodta magát, mire a grófné annyira feleszmelt, hogy kihajlatott a kocsiból.

— Nem tört semmije, jó asszony?

— Nem tört? — acsargott a jó asszony mérgesen. — Hát az asszonyságnak nem elég az, hogy összetört a zsoltáros könyvem? Három garast fizettem én azért a Mencil fazekasnak.

Tudniillik a nagy urak tíz évvel azelőtt megkötötték a szent szövetséget és a kis emberek most kezdtek levonni ennek a kegyes eslekedetnek a konzekvenciáit. Csupa olyan eslekedetből itták a pálinkát Magyarországon, aminek zsoltárkönyv formája volt.

— Lássá, még a nevem is rápingálta a fazekas — hadonászott be a kofa a kocsiába egy zöld cserépdarabbal, amin csakugyan rajta

volt, hogy „Fricska Rozálé ezen mindennapi ájtatosság”.

— No, lelke, csak ennél nagyobb kár sose érje — mosolyodott el az urhölgy s ami ezüst hatost talált a ridiküljében, azt mind belehullajtotta a kofa köljébe.

Ezzel a perces-ipar sérelme főkéletes elintézését nyerte. Fricska Rozálé annyira megbékült, hogy odaállt a lovak elé és el nem akart mozdulni addig, míg a János nevezetű kocsis meg nem igéri neki, hogy ezután minden helivásáros napon elüti. Utoljára is úgy kellett ostonnal elshogtatni a lovak előtt.

Hátra volt azonban még a közrendben esett sérelem megorvoslása. Ha Dessewffy József liberális mágnás lett volna, akkor oda se nézett volna neki, mert mit vesződjön ilyen csacsisággal, akinek már ugys liberális híre van? Ő azonban csak olyan „fontolva haladó” magyar ur volt, ennél fogva neki illett tudni, hogy mivel tartozik az ember a polgártársainak, még ha gróf is.

— Hát megint sebesen bajtollál, fiam, János? — vette elő a kocsis, mikor a felesége beszámolt neki a piactéri kalandról.

— De, méltóságos uram, nem nagyon kell a szürkéket hajtani — villant föl a János szemé. — Mennek azok maguktól is, követem, mint Jakab napján az istennyila.

— Nohát, ide hallgass, fiam, János! Most elmegy a városkapitány urhoz és megmondod neki, hogy nagyon szépen tiszteltetem, küldjön ide délután három hajdut, azokkal csapatlak én meg téged, kint a ház előtt, az uccán. Mindenki látta, hogy sebesen hajtottad a szürkéket, hát most azt is hadd lássa mindenki, hogy milyen szépen állod az egy helyet a deresen, még rád olvassák a huszonötöt. Megértetted, fiam, János?

— Parancsára megértettem, méltóságos gróf ur!

— No hát akkor Isten hírével! Estefelé majd jelentkezel a hajdukkal.

„Elhatároztam, hogy ez lesz a legjobb nyilvános elégtétel a purgereknek, ha az ő hajdukkal mindenki szemeláttára fogatom le a „János”-t, irta a gróf mingyárt melegében meghitt barátjának, Kazinczy Ferenc tekintetes urnak, több nemes vármegyék táblabírájának.

A nyilvános szatizfakciónak azonban váratlan akadályja támadt. Az urasági kocsiok sohasem olyan demokrata érzelmű férfiak, mint az uraságok. A János kocsis, ahelyett, hogy a városkapitányhoz ment volna hajdukért, emigrált a szomszéd vármegyébe, Imre grófhoz, József grófnak az öccséhez. Gondolta, ott is csak Dessewffy-kenyéren lesz, míg a gazdája nagyjára elfűstöl. Így esett aztán, hogy a kassai gróf hiába várakozott: hajduk se jöttek, János is elveszett. Ellenben harmadnapra staféta állított be az Imre gróf levelével, aki jelentette, hogy János hajlandó volna már vállalni a huszonöt pálcákat, de csak házi kezelésben. Az ellen egy szava sincs, ha a gazdájától kapja ki a nyargalót az ereszet alatt, annak jussa van hozzá, kezét is csókol neki érte, de már azt a csufaságot mégse tegye vele, hogy a város szemeláttára húzassa le!

— A nyilvános elégtételből nem engedhetek — üzenté vissza József gróf. — Vasárnapra a dezentor itthon legyen!

A városkapitányhoz meg most már iródeák küldetett azzal az utasítással, hogy részletesen előadván a cirkumstanciákat, értesse meg a spektábilissal, hogy itt példát kell statuálni.

— Ertem én azt. — bölintott a városkapitány. — Nem is kell engem arra figyelmeztetni

tanítást, amely gondolkodóba ejtheti a hatalmaskodó hatalmasokat és megvigasztalja az elnyomottakat, hogy:

A győzelem nem a kardé, nem a börtöné, nem a hatalom-kolosszusé: hanem Krisztusé és minden elnyomott, aki a

Szentségház magányos Istenének kezét megfogja, győz.

Mert az evangéliumot minden gyümölcseivel együtt a megváltást-éhezőknek és érdemlőknek hozta le Krisztus, a király.

Vlad Aurél volt miniszter Kudsiron

Méltányló szavakkal emlékezett meg a magyar uralom alatti időkről

Kudsir. (Saját tud.) Szerdán délután Vlad Aurél volt miniszter Kudsirra érkezett, s a piactéren összesereglett néphez hosszú beszédet intézett, mint a szászvárosi kerület eddigi képviselője, remélve, hogy ezáltal smét őt fogják megválasztani. A gyári zenekar is ott várta már.

Mindjárt az elején a románok elkövetett hangon kezdtek kiabálni:

— Mit csináltak velünk? Tönkre tettek minket! Csak ígértél, de semmit sem tettél! A magyarok alatt sokkal jobb dolgunk volt; akkor boldogok voltunk s alattatok tönkre mentünk!

Csak nehezen lehetett őket lecsitítani, hogy Vlad megkezdhesse beszédét, mely egy valóságos *önvédelem* volt, amit a magyarok is türelmesen hallgattak végig, mert ezáltal egyetlen sértő szó sem érte őket.

Vlad azzal kezdte, hogy annak idején ő volt a magyar parlamentben Maniuval s minden törekvésük odairányult, hogy felszabadítva a magyar uralom alól s megszabadítva a magyar mágnásoktól is, Erdélynek egy teljes szabadságot nyújtó, boldog jövőt biztosítsanak. Az eredmény azonban egy keserves csalódás lett.

— Cseberből-vederbe estünk! — mondta Vlad — egészen tönkremenne, koldusokká lettünk, amit fájó szívvvel kell belátnunk. Senki sem tagadhatja, hogy a magyar uralom alatt boldog és szabad életet éltünk s most láthatjuk, hogy panaszra akkoriban nem volt okunk. Adót keveset fizettünk s aki még azt a keveset sem tudta megfizetni, annak sem kellett kétségbe esnie, mert nem úgy követelték, mint mostanában. Amióta Erdély a románoké lett, teljesen tönkretettek minket. Az ó-királyság 25 százalékkal szemben tőlünk, erdélyiektől 76 százalékat raboltak el adó fe-

jében a „Golán“-ok és „Bojut“-ok: az eddigi román kormányok, amelyeknek tagjai olyan szakácsokhoz hasonlíthatók, akiknek minden hozzá való anyaguk és edényük meg van s mégis minden általuk süttött-főzött eledel oda-ég s élvezhetetlenné szárad össze.

— Aztán nézzétek csak, milyen törvényeink vannak? Senki sem ismeri ki magát, mert napról-napra folyton változik, míg a magyaroknál becsületes és állandó minden törvény! Ha körülnézünk, rögtön látjuk, miért ment Erdély tönkre! Azért, mert minden valamirevaló állás ó-királyságbelivel lett betöltve, akik csak tönkre tenni tudnak mindent s a saját zsebüket tölteni, mint az eddigi kormányok tagjai, akik Nagyrománia megalakulása után Párisba mentek dorbézolni s az erre pocskolt összegeket az állammal fizették, később pedig saját javukra milliókat harásolva össze, jogtalanul szerzett vagyonukat Svájcba vitték.

— Hát te hova vitted? — kiáltott itt közbe egy román paraszt, akit gyorsan leintettek, hogy Vlad folytathassa beszédét.

— Nekünk az ó-királyságbelieket vissza-

kell kergetnünk oda, ahonnan ide jöttek s fel kell szabadítanunk alóluk Erdélyt, függetlené téve, mert másként nem élhetünk s teljesen tönkremegyünk!

— Ne menjünk messzebb; nézzétek a helybeli gyárakat! Ezek vezető állásait is ó-királyságbeliekkel töltötték be s az eredmény? Tönkrement mind a két gyár, mert nekik fogalmuk sincs azok helyes vezetéséről! Erdélyben levő állásokat csak erdélyiekkel szabad betölteni, ha boldogulni akarunk; azt kell nekünk kivinni most mindenáron. De van még más teendőnk is: Ha uralomra kerülünk, első kötelességünket fogja képezni a vagyonszétosztás s a jogtalanul összeharásolt és külföldi bankokba vitt millióknak visszaszerzése . . .

(Itt ismét zugolódás támadt a nép között; sokan azt hangoztatták, hogy Vlad is kivitt 30—40 milliót egy külföldi bankba, mely azonban megbukott s az ő vagyona odaveszett, azért beszél így.)

— Egy másik kötelességünk lesz — folytatta Vlad — mintául a magyar törvényeket venni, ha mindjárt fájó szívvvel is, mert azok felelnek meg nekünk legjobban! Legelőször azonban Erdélyt kell önállóvá tennünk, az ó-királyság alól fel kell szabadítanunk, ha élni akarunk . . .

Beszédjének végeztével Vlad autója a közből kigördült, a békében szétoszló emberek pedig vitatták a hallottakat, miközben sokan megjegyezték:

— Sok igazat tud beszélni s ígérni, de addig még semmit sem tudott tenni . . .

(r. g.)

Sortűzet adtak Spalattóban az eucharisztikus gyűlés tagjaira. Spalattóból jelentik: A dalmáciai Vranica nevű városban eucharisztikus gyűlést tartottak. A gyűlésen az egyik kanonok nagy beszédet tartott a horvátok politikai helyzetéről. Beszéde végén annak a reménynek adott kifejezést, hogy az elnyomott horvát nép végre jobb napokat fog látni. A gyűlés résztvevői ezekre a szavakra lelkes éljenzésbe törtek ki, a csendőrök a tömeg közé lőttek. A csendőri támadásnak 2 halottja és hat súlyos sebesültje van.

Csapó Lajos Fia

kizárólagos papi szabósága

Szatmár, Str. Ștefán Cel Mare No. 7.

Készít: reverenda, habitus, cimáda és mindenféle papi ruhákat. Vidéki megrendeléseket próba nélkül is **felelősséggel** pontosan készítik.

Csuha-féle szabás.
Elsőrendű munka.

Alapítva 1897-ben

őméltóságának. Helybenhagyták az én hajduim azt a vén csoroszyát úgy, hogy az nem kívánkozik többet hintó alá feküdni.

— Az Isten szerelmére! — rökönnyödött meg a skriba. — Hiszen nem a perceskofán kell példát statuálni, hanem a Jánoson!

— A méltóságos ur kocsisán?

— Hát persze, hogy azon! Hiszen az hajtott sebesen tilalom ellenére.

Vasárnap reggelre kirendelték a három hajdú a grófhoz.

A hajduk meg is jelentek, de a dezentor helyett megint csak az Imre gróf levélhordó kanásza jelentkezett. Isten neki, hozta a hírt, a láveti már magát a János a nyilvános botozásnak is, de egy kis módosítással. Ne tarhonyás nasu városi hajdukkal hegedültesse el a gróf, hanem katonákkal, mert a fájdalom azzal se nagyobb, de a szegény mégis csak kisebb. Imre gróf is igen pártolta a János instanciáját, azzal az indoklással, hogy a család méltóságával is gondolni kell. Mégis csak más az, ha a császár katonái porolják ki a Dessewffy grófok kocsisán a nadrágot, mintha a pugrisok hajdúi teszik csúffá. Ezt a véleményét támogatta a grófnő is, a kis grófok meg oda voltak az örömtől, hogy mennyivel szebb lesz az, ha a katona bácsik tapogatták meg János bácsit, mintha a hajdu bácsik húzzák el rajta a frissel. Legalább most leszik a félvékás csákol is a fejükről és ez egyszer kitudódik, hogy fej van-e abban végig?

Mikor aztán a szobalány is a katonákra adta a voksát, a háztartási fehérszövetek képviselőiben, a gróf is azt mondta, hogy üsse part, hát bánja is ő, csapják meg Jánost a katonák. Utóvégre ez csak olyan, mint mikor a kötel által való halált golyóra változtatják. A fő az hogy meglegyen a nyilvános elégtétel.

A kanász mingyárt hazabukfenczett az örömhírrrel, hogy jöhet a János, a gróf pedig kiadatván a hajduk honoráriumát az álló vitá-

ból, levelet írt a városkapitánynak, megköszönte szépen az emberséget, amivel máskor majd él is, most azonban katonai kézre adja a Jánost, ha már az az ambíciója a nyavalyásnak. Alázatosan meginstálta azonban a spektábilist, hogy zöldsütörtökön déli harangszókor a közrendet sértő kocsis nyilvános megcsapatására a hatóság képviselőiben tanukat kirendelni ne terheltessek.

A zöldsütörtök dele el is érkezett, a dezentor is pontosan megtért akkorára a budosásból, saját kezével huzta ki a derest az uccára a kapu elé, ahol három baka haptákban várta a parancsot, hogy lekapja Jánost a tiz körméről. Szajátátok is szép számmal képviselték a kassai demokráciát s mikor a város három hajduja is megjelent, a gróf odaszólt a kocsisnak:

— No, fiam, János; kezdhetjük. Itt vannak a tanuk.

Abban a percében a városkapitány is befordult a sarkon.

— No, ez derék dolog — ment elébe örvendezve a gróf. — Üdvözlöm a tekintetes urat ezen személyes fáradságáért. Pekszel-e már fiam, János?

Fiam János már akkor nekivetkőzött, csak még egyet szippantott a pipából. Aztán végigvetette magát a deresen s átölelvén a fából való paripa nyakát, igyekezett teste leggömbölydebb részét a legcélrányosabb helyzetbe hozni, amikor rákiált a városkapitány:

— Kelj föl csak fiam, János. Előbb volna egy szavam a méltóságos gróf urhoz.

— Mondja, mondja, domine — nézett nagyot a gróf.

— Méltóságos uram, kénytelen vagyok protestálni.

— Quo jure, domine?

— A helytartótanács generális végzése szerint csak a városnak van joga a közrendet

háborító szolgát megfenyíteni. A katonaságnak itten semmi keresete nincs.

— Tessék parancsolni, méltóságos uram — nyújtott át a városkapitány egy pecsétes papírost.

— Tévedésben van spektábilis — adta vissza a gróf barátságosan az átfutott írást. — Ez csak azon renitenserekre vonatkozik, akik a városi éjjeli őrknek nem engedelmességek. A sebes hajtás pedig nem éjszaka történt, hanem délelőtt.

— De bocsánatot kérek, szemtanuk állítása szerint olyan köd volt, hogy az éjszákának számított.

— De én, mint a szent korona tagja, a cseleddemmel azt csinálom, amit akarok.

— Méltóságod igen, de a katonaság nem. Az ellen én a törvény nevében tiltakozom.

— En pedig főlebbezek a helytartó tanáchoz. Addig is kelj föl fiam, János.

János eddig azt a taktikát követte, hogy mikor a városkapitány beszélt, akkor főlegyesedett, mikor a gróf érvelt, akkor visszafékdült. De most már végérvényesen függőleges helyzetet vett föl s csak az iránt voltak kétségei, hogy lesi erejével a hajdukat támogatassa-e, vagy a katonákat. A bakák tudniillik úgy gondolták, hogyha már verekedni rendelték ki őket és a törvény elvonta előlük a kocsisat, akkor a hajdukon kell kimutatni a virtust. Össze is akaszkodtak velük, János azonban kénytelen volt a semlegesség terén maradni, mert a gróf rázólt.

— Takarodj innen fiam, János, a lovakhoz. Az alkotmányos tényezők harcához neked semmi közöd. Hanem azt ne felejtse el, hogy mától fogva adósom vagy huszonöt bot kiállításig.

Szegény feje akkor se felejthette volna el, ha akarta volna, mert minden fertály esztendőbe idézték. A városkapitány felírt, a helytartóság leírt, helyszíni szemlét rendeltek el, köd-

A nemzetiségi kongresszus izgalmai

Eszterházy János gróf elégtételt kapott

Tegnap számunkban jelentettük, hogy Esterházy János gróf csehszlovákiai magyar kiküldött beszédét Wilfan elnök félbeszakította, s emiatt a felszólaló nem tudta elmondani a magyarság csehszlovákiai sérelmeit. Emiatt botrány tört ki, mely közben az elnök még idegrohamot is kapott.

Hogy a cseh kormány kritizálását Wilfan elnök nem akarta megengedni, azt annak tulajdonítják, hogy az elnök is szláv nemzetiségű. Másrészt a cseheknek a kongresszus elnökségéhez több összeköttetése is van, amelyet minden módon igyekeztek ez alkalommal is kihasználni. Így Wilfan elnök kinos helyzetbe került.

Bécsből jelentik az eset további fejleményeit: A péntek délutáni ülésen Esterházy János gróf teljes elégtételt kapott a kongresszustól, amennyiben az ülés megnyitása után Schiemann Pál dr. helyettes-elnök közölte, hogy az incidensnél teljesen érthető és egyáltalán nem rendkívüli dologról van szó, mert hiszen valamennyi csoportot a népe iránt való oly határozott szeretet tölti el, hogy ez érzelmek folytán szenvedélyesebb hangot ütnek meg. Esterházy gróftól, minthogy nem vetette magát alá az elnök rendelkezéseinek, rendreutasította, majd felszólította, hogy folytassa beszédét.

Esterházy János gróf ezután elmondotta beszédét.

— A Népszövetség és a kisebbségi szerződések szelleme — mondta — valamennyi kisebbségnek teljes kulturális fejlődést biztosít. A cseh kormány a Népszövetségben büszkén szokott arra hivatkozni, hogy milliókat és milliókat ad ki a kisebbségi iskolák támogatására. Minő paradoxon? Ezeket az összegeket nem a magyar kisebbség iskoláira fordítják, hanem oly cseh iskolákra, amelyek leplezetlenül a magyar kisebbség elnemzetlenítését vallják céljukul és amelyeket tiszta magyar helységekből állítanak fel. A népszövetségi „kisebbségi védelem” nem adja meg nekünk a lehetőséget, hogy ennek a lehetetlen helyzetnek véget vessünk.

szakértőket küldtek ki, tanukat fogtak inkvizíció alá, előállították az elveszett csizmadiát, új törvényeket hoztak, régiakat eltöröltek s ez csak a polgári közigazgatás volt. Vele párhuzamosan fejlődtek a hadügyi bonyodalmak is, mert a megsértett katonaság se hagyta a jussát s az mindig Bécsben kereste az igazságot.

Telt-múlt az idő, János éppen olyan sebesen hajtotta a lovakat, mint azelőtt, de hogy az esztendő még sebesebben szaladtak, egyszer beállított a grófhöz.

— Méltóságos gróf ur, házasodni szeretnék.
— Te bajod, édes gyeregem.
— De a méltóságos gróf urat kérném násznagynak.

— Vállalom, kedves fiam.
— De szeretném előbb az adósságomat leróni. Addig, míg legényember vagyok.

— Nem lehet fiam, meg kell várni, mit mond a törvény. De attól házasodhatsz, fiam, tudom én, hogy becsületes ember vagy, jó helyen van nálad az adósság.

A részeges csizmadiá megkerült, de a perceszkofa meghalt s János újra meginstálta a gróft.

— Méltóságos gróf ur, keresztelőre készülünk.

— Nem baj az, fiam, csak fiu legyen, megint háborút jövendőnek az ujságok.

— De méltóságos gróf urat kérném komának.

— No még csak az kellene, hogy ne engem kérj!

— Hát az a kis adósság?

— Mindennek eljön az ideje fiam, János. Kezdett már deresedni a János üstöke. Desseffy József pedig, miután nemes életét elfogyasztotta az ősi alkotmány védelmében, kezdte a testamentumát szerkeszteni, mikor megint beállított hozzá a János:

Kalauz ur, az égre kérem, ne induljon, várjon,
Fleur de Paris pudert, kölnit vásárol a párom,
Ide ment csak **GYARMATHOZ** a Kossuth-uccába
Mert mi nála vásárolunk be a nyaralásra.

ORADEA, A. IANCU (KOSSUTH)-UCCA 8.

TELEFON 35.

Végső kifejlés előtt áll a jóvátételi értekezlet

Herriot hajlandó tárgyalannak nyilvánítani a békeszerződés jóvátételi szakaszát

Lausanneból jelentik: A lausannei jóvátételi konferencia öt nagy hitelező hatalma között pénteken este létrejött a megegyezés arról, hogy milyen ajánlatot tesznek Németországnak a jövőbeli fizetési kötelezettségek teljes megváltása ügyében. Francia körökből származó információk szerint Németország az új javaslat értelmében 2—3 évi moratóriumot kap és csak azután kell megkezdnie a kamat- és törlesztési szolgáltatást az új kölcsönkötvények után. A francia pénzügyi szakértők évi 7—800 millió arany márkában jelölik meg azt az összeget, amelyet Németországnak az új terv életbeléptetése esetén kamatterhek címén fizetnie kell, egyrészt az új kölcsönkötvények, másrészt pedig a Young- és Dawes-kölcsön után.

A német birodalmi kancellár, a Hevas-

iroda értesülése szerint, kijelentette MacDonald előtt, hogy a német delegáció semmiképpen sem járulhat hozzá a jóvátétel olyan felszámolásához, ami nem jelent végleges rendezést és amelynek hatálya különösképpen a kormányközi adósságoktól lenne függővé téve.

Herriot szenzációs bejelentése

Lausanneból jelentik: Herriot francia miniszterelnök szombaton döntő jellegű bejelentést tett a jóvátételi értekezlet kiküldöttjei előtt. Minden további kertetés nélkül kinyilatkoztatta, hogy hajlandó tárgyalannak nyilvánítani a versailles-i szerződés 8-ik paragrafusát, amely a jóvátétel kérdése feől intézkedik. Ez a legnagyobb engedelmény, amit Németországnak tehet, de ezt sem tudja, hogyan lehet majd keresztülvinni a francia kamarában.

— Ha a németek ezt az ajánlatot nem fogadják el, a konferencia — mondotta Herriot — megfeneklik.

A francia miniszterelnök bejelentését, amely nagy feltűnést és meglepetést keltett, Németország fényes győzelmének tartják.

A leszerelési értekezleten is eredményt akarnak elérni.

Genfből jelentik: Spanyol, holland, belga, svájci delegátusok újabb javaslatot nyújtottak be a leszerelési konferencia folytatására. A javaslat éles ellentétben van a francia s angol állásponttal és azt hangoztatja, hogy a konferenciát mindaddig folytatni kell, míg pozitív és kézzelfogható eredményei lesznek.

Irodalmi jelentés!

Megjelent **Bold. Eymard J. Péternek**, a legméltóságosabb Oltári-szentség nagy apostolának a Szentáldozásról szóló páratlanul szép könyve **Scheffler János** teol. tanár fordításában

Szentáldozás - Életforrás

cimen. — 316 oldalon, **Likes Ödön** művészi képeivel, csinos amatőrkötésben, bolti ára 100 Lej. — A kiadó nyomdában rendelve és előre fizetve 80 Lej. — Megrendelhető: Szent László nyomdánál! Oradea—Nagyvárad, str. Regeie Carol II. No. 5.

— Méltóságos gróf ur, ugy nézem én, hiába várjuk mi az igazságot.

— Micsoda igazságot, lelkem?

— Hát a megcsapatásom irányában.

— Ami késik, nem mulik, fiam. A héten kaptam értesítést, hogy most már a kancelláriánál van a dolog. Majd... ne félj... aki rendes...

A többit elköthögte a szegény öreg gróf, mert ugy süvöltött belőle az asztma, hogy rossz volt hallgatni.

— Nem jó lesz ez így, méltóságos gróf ur

— csóvalta a fejét János. — Szabad velünk az Isten, egyikünket is elveheti, másikunkat is, aztán kinek számolok én el akkor, ha... teszem azt... a méltóságos ur... izé... elunja a várakozást?

Már akkor csukladozott egy kicsit a János hangja. A gróf eltűnődve veregette a teknősbéka hátától faragott tubákos pikszist, amit még legénykorában adott neki emlékül valami francia dáma.

— Igazságod van, fiam, János. Jó az, ha az ember idejekorán rendbehozza a földi dolgait. Majd kigondolok valamit, hogy a törvény sérelme nélkül eleget tehessünk az erkölcsi világrendnek.

Azt gondolta, hogy a megyei hajdukkal méreti rá Jánosra a huszonötöt, amire a városkapitány is csak helyeslően bólinthatott le a mennyei kancelláriából. Mert a vármegye az mégis csak más, mint a katonaság, az édes közönyje mindnyájunknak.

Az öregnek különben nem tört csontja, a vármegye hajduja kiméletesen kezelte a mo-gyorófavonót s ha mi kis sajtást érzett volna is János, azt megváltotta a gróf huszonöt arannyal.

— Ecce! — mosolygott az öreg méltóságos fáradt mélabúval, amikor az erkölcsi világrend helyreállított. — Milyen hasznos intézet a vármegye! Es ez az izgága Kossuth mégse akar neki békét hagyni!

Szüllő Géza a keresztény-szocializmus multjáról és jövőjéről

— Az Erdélyi Lapok kiküldött munkatársától —

Bécs, 1932. június 30. — Szüllő Géza harmincegy év óta szinte megszakítás nélkül képviselő. Pályafutását a régi néppárttal kezdte. Később ennek konzervatív frakciójával különvált. A koalíció idejében harmadmagával alkototta az egész ellenzékét. A nagy fordulat után megalapította a szlovenszkói keresztény-szocialista pártot s immár tíz éve mulott annak is, hogy a prágai parlamentben ül. A valóságban azonban keveset ül, mert folyton uton van. Most itt Bécsben a kisebbségi konferencián képviseli a szlovenszkói magyarságot, néhány nap múlva Párisban lesz a Népligaunió közgyűlése. Nincs nemzetközi konferencia, hol ne lenne jelen, ha népének hangját hallathatja. S nincs kérdés, melyhez ne tudna hozzászólni: mindig szellemesen, röviden, de annál csattanóbban.

Ahogy itt ül velem szemben az alsóausztriai tartománygyűlés dohányzójában, a legnagyobb probléma a számomra az, hogy hány éves lehet. A harmincegy éves politikai mult azt mondja, hogy idős, sokat tapasztalt férfival beszélgetek. A temperamentumos beszédmodor, a rózsás arc és ruganyos kis alak, — mindez viszont felette fiatalos. Azonkívül pedig ő az enfant terrible-je mindazoknak a konferenciáknak, ahol a kisebbségi kérdés szóba szokott kerülni: híresek kellemetlen kérdései és közbeszólásai, melyek sokszor hozták már zavarba az alkisebbségek képviselőit s a nagyhatalmak politikai ügynökeit. Ez maga is örök ifjuságra vall. Híres tréfáiban és szellemes mondásaiban viszont, minden vidámságuk és csufolóító fintoruk mellett csupa élettapasztalat és emberismeret.

A szlovenszkói keresztény-szocialista szervezkedésről beszélgetünk. Világszerte aktuális téma ez: a katolikus organizációk politikai keretei vihartállókna és rugékonynak bizonyultak. Nemesak az új körülményekhez tudtak alkalmaz-

kodni, hanem könnyen és biztosan tágnulnak is: egyre nagyobb tömegeket fogadnak be s állítanak csatasorba — az új, becsületes társadalmi rendért!

Szüllő beszél

Szlovenszkóban — mondja Szüllő — a keresztény gondolat az az átfogó hatalmas erő, mely az óslakosságot tömöríteni tudja. A közös érdekekért ezen az alapon igazán közös küzdelem folyhat.

A cseh lélek hidegen racionális, a szlovák telve van transzcendentális érzésekkel. Ezért van az, hogy a szlovenszkói keresztény szocialista mozgalomban magyarok és németek mellett szlovákok is helyet kérnek maguknak, — még pedig egyre nagyobb számban.

Ebbe a mi keresztény-szocialista keretünkbe belefér

mind a három fajtának a nemzeti gondolata.

Sőt: a tevékeny, a küzdő kereszténység a legbiztosabb ut, amelyen egymás megértéséhez el lehet jutni.

A mi keresztény-szocializmusunk a magántulajdon alapján áll ugyan, azt vallja azonban, hogy minden magántulajdonnak kettős az alapja: az egyik individualis, a másik szocialis. Aki a maga tulajdonával korlátlanul él — korlátlan igazságtalanságot követ el. Ahogy a latin axioma mondja: summum jus, summa iniuria...

A vagyon csak addig jogosult, amíg másoknak a megélhetését nem akadályozza.

A vagyon nem arra való, hogy százezreket hatalma alatt tartson, hanem épen ellenkezőleg, hogy újabb és újabb százezreknek minél nagyobb és biztosabb jólétet biztosítson.

Adatok, eredmények

A mi szervezetünk jelentőségét a legjobban azok az eredmények világítják meg, melyeket politikai és társadalomgazdasági téren elértünk. A legutóbbi általános választásokon a pártunk 156.000 szavazatot kapott. Ebből mintegy 15.000 volt a szlovák szavazat. A másik magyar-párt, a nemzeti párt 120.000 szavazatot ért el. Kettő együtt tehát 275.000 szavazatot. Elég szép eredmény — alig egymillió lélekszámunk mellett. (A Magyar Párt Erdélyben, ugy tudom 177.000 szavazattal érte el eddig a legkedvezőbb eredményt.)

Ennek az eredménynek alapján miöt, a magyar testvérpárt négy helyet foglal el a prágai képviselőházban.

Pártunk szervezete eléggé szélesen és sűrűn épült ki. Három főtitkárságunk van: egy-egy Pozsonyban, Kassán és Ungvárt. Kerületi titkáraink száma 21. Van ezeken kívül központi kultur- és sajtó referensünk. Mindezek fizetett, — ez idő szerint sajnos nem tulságosan jól fizetett, — alkalmazottaink, kik egész munkaidejüket a párt ügyeinek intézésére, szervezeteink további kiépítésére fordítják.

Az egykori Hangya szövetkezetek Hansa név alatt keresztény-szocialista vezetés alatt állanak és mozgalmunknak

erős gazdasági hátteret s a meggyőzésnek kézzelfogható érzéket adnak.

A mai válságban is szilárdan állanak, sőt virágzanak.

Van gazdasági tanácsunk, mely tagjaink gazdasági erőit nemesak összefogni, céljaink érdekében irányítani, hanem fejleszteni s öntudatosítani is igyekszik. Ez a tanács irányítja a felvilágosító munkát is: téli tanfolyamokat rendez városokban és falvakon egyaránt, vándortanítókat foglalkoztat stb.

Ennek a szétágazó organizációnak elég nagy költségeit párthiveink adják össze. A hiveinket egyre mélyebben hatja át az a keresztény gondolat, hogy —

a szeretet nem kér, hanem ad.

Aki nem ad, hiába mondaná, hogy szereti nemzeti mivoltát és szeretettel ragaszkodik vallásos meggyőződéséhez is.

A jövő

Bizonyos, hogy a mai válságos viszonyok egyre elevenebbé, egyre modernebbé, egyre aktuálisabbá teszik a keresztény gondolat mélységes szocialis tartalmát és azt a megoldást, melyet ez a gondolat ígér.

Ez a világáramlat új erőt, újabb lendületet sugároz a mi szervezeteinkbe is. S az is bebizonyult: ez a mi keresztény szocialis alapunk minden másnál szélesebb és biztosabb platform, melynek főként elszigeteltséggel fenyegetett kisebbségek életében van különös jelentősége. S különösen akkor, amikor ennek a kisebbségnek élete és jövődjöje elválaszthatatlanul összefügg földrajzilag világosan körülhatárolt területek, történelmi tartományok sorsával. A keresztény-szocialista platform lehetővé teszi a tevékeny együttműködést mindama népek számára, melyek ugyanazon a területen élnek. Nálunk Szlovenszkóban legalább így van. S talán ez magyarázza meg azt is, hogy Hlinka jelszava „Szlovenszkó a szlovákoké”, — kevesebbet jelent s kevésbé vonz, mint a mienk, mely azt hirdeti, hogy „Szlovenszkó a szlovenszkóiké!”

Az ülésteremben megszólal az elnöki csengő: kezdődik az ülés. A beszélgetésnek végeszakad. Mikor lesz azonban a Duna völgyében élő népeknek tanácskozása igazi parlament, közös érdekek legfőbb szerve, az államok felett álló magasabb egység összefüggő ereje s nem csupán — nemzetiségi kongresszus, ennek a szép parlamenti palotának eléggé koptott, szomorú vendégserege?

Sulyok István

Most jelent meg a

Katholikus Lexikon

II. kötet **P. Bangha Béla** szerkesztésében.

magyar katolikus kulturális életnek ragyogó megnyilatkozása. A magyar könyvpiac igazi büszkesége. Ilyen típusu, ilyen sokoldalú Katholikus Lexikon, mely így egyesítené a tudományos értéket a gyakorlati kezelhetőséggel, az alaposágot és egyetemességet a közérthetőséggel, még a művelt külföldön sincsen.

Erdély területén megrendelhető az

„ERDELYI LAPOK” kiadóhivatalánál

Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

A teljes mű 4 kötetből áll, melynek ára A) kiadás szép vászonkötésben 2500 Lei. B) kiadás leiborkötés (borsavak) illusztrációkkal 3.750 Lei. C) biptitűl kiadás, számos műmelléklettel 8.750. — Mindhárom kiadás a legfinomabb angol papíron. Kapható részletfizetésre is. — Készenpénzfizetés esetén 10 százalékos cassacon-tot nyújtunk.

Szeplők, májfoltok és pattanások ellen a Kárpáti Benzoe Creme, Pomade és Poudert

a jelenkor leghatásosabb szereit. Klinikailag kipróbálva és ajánlva. Garantált higany- és ólommentes készítmény.

Kapható az összes szaküzletekben. — Ha valahol nem kapná, utónevét mellett költségmentesen szállít.

Kárpáti János
gyógyászata
és esztétikai laboratóriuma

ARAD

Bulevardul Regele Ferdinand 62. szám

Színház
Július 6

Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona

Bethlen György gróf magyarpárti elnök programbeszédét mond Kolozsváron

— Választási mozgalmak Erdély és Bánság különböző helyein —

Kolozsvárról jelentik: A kolozsme gyei Magyar párttagozat listavezetője Bethlen György gróf, az országos párt elnöke. A párttagozat július 4-ikére, hétfőre hirdetett nagyszabású pártgyűlést, melynek országos érdekessége lesz, mert ez alkalommal tartja meg Bethlen György gróf a maga programbeszédét. A beszédben előreláthatóan ki fog terjesz kedni azokra a tárgyalásokra is, melyek a nemzeti parasztpárttal a választási megegyezések körül folytak.

Kiegészítették a csikme gyei ma gyarpárti jelölő listát

Csikszeredáról jelentik: Az Országos Magyar Párt kolozsvári központi intéző bizottsága a csikme gyei képviselő jelölésekre vonatkozólag úgy határozott, hogy a képviselőjelölteknek a harmadik helyre és a községi tanácsok által választandó szenátori tisztségekre a jelölést az elnöki tanácsra bizza. A döntés már ebben a tekintetben meg is történt. Eszerint a Magyar Párt csikme gyei jelöltjei a következők: Képviselőjelöltek: dr Pál Gábor, Szabó Béni és dr Sulyok István. Szenátorjelöltek: dr Gyárfás Elemér és dr Pítner Árpád. Az elnöki tanács azt is kimondotta, hogy tekintettel a nyomasztó gazdasági viszonyokra, nem küldi ki jelöljeit a községekbe. Ehelyett e hó 3-án, Csikszeredában, 10-én Gyergyószentmiklós népgyűléseket rendez. Ezeket fogják a párt jelöltjei elmondani programbeszédjeiket. Hogy pedig a távolság és nagy munkaidő miatt a népgyűléseken megjelenni nem tudó szavazók is tudomást szerezzenek a jelöltek programjáról, az elnöki tanács úgy határozott, hogy elfogadja a Csiki Néplap önzetlen ajánlatát, amely önköltségen leközlőlné az összes programbeszédüket, amelyeket aztán a szavazók számával arányos példányszámban küldenének a községekbe. A lapszámok itt kézzől-kézre vándorolva, még jobb szolgálatot tesznek, mint az elröpülő szó.

A csikme gyei választási központi irodája által megállapított körzeti beosztások sok tekintetben sérelmesek a magyarságra nézve. Így a legséreimesebb, hogy a kászoni községeknek a közel 20 kilométerre lévő Tuszánra kell menniök a Nyergestetőn keresztül. A szentléleki és mindszenti választókat is Mádéfalvára kényszerítik, jöllehet Csikszerdától csak néhány kilométerre van a két község, míg Mádéfalvától közel 10 kilométerre. A várossal szomszédos Csiksomlyónak is Szépvízre kell mennie szavazni. A Magyar Párt közbenjárt a választási elnöknel, Pasnicu törvényszéki elnöknel a körzeti beosztások megváltoztatása céljából. Erre nézve az elnök megnyugtató kijelentéseket tett és előterjesztést kért a Magyar Párttól, hogyan gondolja megváltoztatni a beosztást.

Csikban eddig öt listát tettek le a törvényszéknél. Az olíberálisok, a nemzeti-parasztpártiak, a lupisták, a Goga-féle agrárpárti, az averescanusok és a zsidópártiak. Ez utóbbiak ma tették le a listájukat, amely e nemben első Csikban. Listavezetőjük Sennensieb fakereskedő, második és harmadik jelöltjük, Halász Adolf szesznyagkerskedő és dr Kertész Mihály marosvásárhelyi ügyvéd.

A Szamosme gyei Magyar Párttagozat jelölő gyűlése.

A Szamosme gyei Magyar Párttagozat vezetősége kedden, jun. 28-án déli 12 órakor, látogatott gyűlést tartott Désen a megye székhelyen, K ü h b a c h e r elnök vezetésével. A gyűlé-

sen az elnök megnyitóját után dr Biró József ügyvéd, ügyvezető alelnök ismerlette a választási előmunkálatokat és azt, hogy az országos párt központja a jelölések elvégzését a helyi párttagozatra bizza. A kiküldött jelölő bizottság Kovács László ref. esperes elnöke alatt összeállította a jelölőlista tervezetét, melyet a közgyűlés egyhangulag magáévá tett és így a szamosme gyei Magyar Párt hivatalos jelöltjei a képviselőválasztásra sorrend szerint: 1. dr Bene Ferenc ügyvéd, ref. egyházkerületi főgondnok Dés, 2. Aján Tivadar bankigazgató Szamosújvár, 3. Nagy János hajuci róm. kat. plebános, 4. Etédi Lajos dési iparos és 5. Sallai Mihály volt községi főbíró, földmives (Szék-város nagyközségből).

Szenátorjelöltek: dr Biró József dési ügyvéd és Schilling János noszolyi birtokos.

A jelölés után rövid programbeszédét mondott jelöltársai nevében is dr Bene Ferenc, a további részletek megbeszélése után pedig Kühbacher elnök a tagozat elnöki állásáról való lemondását jelentette be, mely után a gyűlés véget ért azzal, hogy a választási teendők végrehajtására a vezetőség utasítást kapott.

Benyújtották a Magyar Párt aradi jelölő listáját

Arad. Saját tud. Az aradi és aradme gyei Magyar Párt szombaton délelőtt fél 11 órakor nyújtotta be a törvényszéken a párt jelölőlistáját. A jelölőkörből és jelöltek köréből álló ötven tagú küldöttséget dr Velcsov Géza ügyvezető elnök vezette. A listát Hargot Ernő dr törvényszéki főelnök rendbenlevőnek találta és elfogadta.

A listán, — amelynek névsorát már pontosan leközlöttük, — annakidején csak egy hely volt még üres. Ezt a helyet Kelemen Mihály pécskai kiscgazdával töltötték be.

Pártgyűlések Biharmegyében

Nagyváradról jelentik: Amint már közlöttük, hétfőn, július 4-én Nagyváradon, a Katolikus Kör helyiségében Gyárfás Elemér dr, mint a biharmegyeyi magyarpárti lista országos nevű jelöltje, programbeszédét fog tartani. A programbeszéd iránt más pártok körében is nagy az érdeklődés, mert Gyárfástól az erdélyi közgazdasági élet igényeire és fejlődési lehetőségeire nézve, nagyjelentőségű felvilágosításokat várnak. Gyárfás Elemérnek különben ebben a választási mozgalomban a nagyváradai programbeszédé lesz az első nyilvános megnyilatkozása.

Július 7-én délután öt órakor Nagyváradon, ugyancsak a Katolikus Körben, a nyugdíjasok is gyűlést tartanak s e gyűlést is a helyi Magyar Párt rendezi. Azonban nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül, minden nyugdíjast szívesen látnak.

A magyarpárti jelölő lista ajánló ívét Nagyváradon hétfőn, július 4-én délelőtt 9—11 óra közt írják alá dr Haragus közjegyzői irodájában.

A Torda-Aranyos vármegyeyi és Torda városi Magyar Párt képviselő jelöltjei

Szemből több lap azon téves közlésével, hogy a tordamegyeyi és Torda városi jelöléseket a kolozsvári központ „függőben” hagyta: tordai tudósítónk jelentése alapján közöljük, hogy a tordai jelölések egyáltalán nincsenek függőben hagyva, hanem véglegesek és befejezettek, amelyeken változtatás nem lehet. Ugy a megyei, mint a városi tagozatok, teljes egyértelműséggel állapodtak meg a jelölésekben. Ezek szerint a Magyar Párt tordai listája a következő: 1. dr Gál Miklós ügyvéd, a tordai Magyar Párt elnöke, 2. Farkas István gyáros, 3. Vadsárhelyi István maros-ludasi birtokos, 4. Horvath Béla felvinci ny. körjegyző.

A Magyar Párt Máramarosban.

Máramaroszigetről jelentik: A máramarosme gyeyi magyar párti tagozat a szerdai intézőbizottsági gyűlésén a jelölőlista törvényszéki benyújtását július 4-ére tűzte ki. A listavezető Hexner Béla ajánlása már esütörtökön megtörtént, s így július 4-én csak a lista sorrendjében következő többi jelöltet fogják bejelenteni.

A Magyar Gazdasági Szövetség és a kormánypárt megegyezése

Csikszeredáról jelentik: Romániai Magyar Gazdasági Szövetség címén Csikme gyey gyergyói járása vidékéről pár év óta szervezettel kezdtek építeni. A szervezet eddig hangoztatta, hogy nem kíván politikai pártfrakcióvá átalakulni. Most legutóbb azonban a kormánypárttal választási egyezményre lépett, s a Magyar Párt ellenzékéeképpen fog a Székelyföldön szerepelni. A szövetség jelöltjei: Csikban dr Balogh Lajos és dr Makkai Domokos a képviselőségre, dr Plutz József a szenátorságra; Háromszéken dr Molnár Dénes és dr Bordeaux Hugó a képviselőségre, Mogyorósy Károly és dr Brebera Vencel a szenátorságra; Udvarhelyme gyében Mátis András, Samu Dezső és dr Réti Imre a képviselőségre s Ugron Ákos és Bárdos Péter a szenátorságra. Sajnálunk kell, hogy éppen a Székelyföldön a magyarság megoszlására kell számítanunk.

Próbaválasztás a brassóme gyey németek között.

Brassó. Saját tud. Érdekes próbaválasztás folyt le a szombati nap folyamán a brassóme gyeyi szászok között. A megyében ugyanis az utóbbi időben a szászok között rendkívül elterjedt a hitlerista mozgalom, amelynek hívei külön lapot is adtak ki a hitlerizmus propagálására: „Sachsenburg” cím alatt. Az ifju hitleristák külön képviselőt is jelöltek a maguk számára, dr Bolfert Alfréd dr állatorvos személyében. Ezzel szemben a hivatalos szász körök egy régi, idősebb képviselőt, Connert Frigyes jelölték. Most az a helyzet állott be, hogy nem tudták eldönteni, ki legyen a képviselőjelölt. Ezért a hivatalos jelölés megejtése előtt próbaválasztást rendeltek el a két jelölt között.

Brassóban Connert Frigyes kapott lényeges többséget, 945 szavazattal a Bolfert által szerzett 304 szavazat ellenében, míg a vidéken, ahol az ifju szászok között jobban előretört a horogkeresztes eszme, sok szavazatot kapott Bolfert. Hivatalosan még nem hirdették ki az eredményt, de az arány körülbelül ez: Connert 55%, Bolfert pedig 45% szavazatot nyert.

Igy valószínű, hogy végeredményben mégis csak Connert lesz a hivatalos jelölt.

Figyelem! Figyelem!

D. R. P. a.

Para-Di-Para

Gyógy- és védekező szer a vesztetés ellen.

Törv. védve 276252. Törv. védve 276252

Arsanilsavas festékanyagpreparátum, amely a legújabb kutatások alapján az ebdüh és annak bakteriológiai hatása ellen készült.

Szerencsés vegyi összetételénél fogva a Para-Di-Para egyfelől a vesztetés mérgező hatásaitól meititit vérfelfrissítés útján, másrészt a vesztetés baktériumait semmisíti meg.

Para-Di-Para minden nagyobb gyógyszeriarban és drogériában kapható. Kérjen kifejezetten Para-Di-Para ebdüh elleni szert.

Ahol raktáron nem kapható, sziveskedjék megrendelni a következő címen:

Optima cégnél Braşov-Brassó, str. Reg. Carol 17., romániai főbizományosunknál.

Chemisch-Pharmaceutische-Fabrik Motzen B. Kreis Teitow (Németország).

Irország ünneplő diszben

Az Erdélyi Lapok eredeti tudósítása az eucharisztikus világkongresszusról

Írta: **Dr Scheitler János** theol. tanár

I.

Szent Alajos napjától kezdve ünnepi díszítést az írek fővárosa. Ahogy a hajónk kikötött *Kingstownban*, már zászlódísz fogadott bennünket és 10 km.-en át kísért Dublinig, a városon keresztül és egészen az írek központi szemináriumáig: Maynoothig, 25 km.-re Dublintól. De nem olyan közönséges, hatóságilag elrendelt kilobogozás ez, hanem olyan szívből kitörő lelkesedés jele, amelyet megrendelni nem lehet, csak a mély érzés válthatja ki. Egy-egy házon 50-100 kisebb-nagyobb zászló is lobog — Krisztus és a Szűzanya képe, Szentegértartók és Szent Patrik képe. Hozzá nagy ünneplő felirások: Hail Christ, our King (Üdv Krisztusnak, Királyunknak) — Adoremus! — Ave Christe Rex — God bless our Pope (Isten áldja Pápánkat). Mennyi kéz dolgozhatott ezen és mennyi szeretet szövődött e sok díszbe, zászlóba és koszoruba.

Más nemzetközi katolikus összejöveteleken is beszélt az ünneplő lélek, de ilyen bensőségesen talán sehol. Az ír katolikus nép az egész világról jövő katolikus testvéreknek lengő zászlók nyelvvel is hirdetni akarja, hogy az ír népnek hármasság nagy öröme van, amelyet nem bír szívébe zárni.

„A szentek szigete”

1500 éve annak, hogy Szent Patrik, a szigetország apostola kikötött hazájukban és a régi pogány Hiberniából a „szentek szigetét” varázsolta. Valami csodálatos erő áradhatott szent Patriknak működéséből: hiszen a következő századokban Írország nemcsak maga szenteket nevelő katolikus ország, hanem egész Európát elárasztja hittérítőikkel. Talán nincs Európának még egy népe, amelynek lelkében olyan mély gyökeret vert volna szent Patrik hite, mint az írekében. Igaz, a XVI. század óta sokat is szenvedtek az angol anyaországtól katolikus hitükért. De hát csak az áldozatból, a vértanúk véréből sarjadnak mély meggyőződések. Boldog katolikus népek, amelyek már átmentek e vérkeresztségen! És az írek hősiessé állottak — az egész világ bámulja hőseiket és ma minden katolikus nép lélekben velük örül 1500 éves katolikus multjuknak és sok száz éves hősiességüknek.

A szabad Írország

És pedig a *szabad Írországban!* Ez második örömük. Üldözéssel, elnyomással nem lehet népeket állami keretekbe szorítani, meg kevésbbé lehet szívüket megnyerni. Az írekben minden angol elnyomás csak meg jobban megérlette nemzeti és állami önállóságuk vágyát. A szigetországnak 4/4 millió ír lakosa a világháborúban sok vért áldozott Angliáért, de a háború után megkövetelte — és De Valera vezetése alatt (aki minden kongresszusi ténykedésen velünk imádkozott), kivívta állami függetlenségét. 1928 óta Írország szabadállam (Free State), mint Kanada — saját parlamenttel, nemzeti katonasággal — és ki tudja: nem szakad-e meg néhány éven belül az a laza kapcsolat is Angliával, amely még ma fennáll. Az írek egyik pártja ezt akarja.

A mostani kongresszuson az egész világ előtt nagyon is kihangsúlyozódik ez az állami önállóság. *Kingstownban* az írek az Angliából jövő utasokat vámvizsgálatnak vetik alá; külön ír bélyegük van (a kongresszus alkalmával külön jubileumi bélyeg is), külön nyomású pénzük (amelyet Angliában nem szívesen fogadnak el).

Az uccákon, pénzekben, bélyegeken, hivatalos helyiségeken, sőt újságokban is ír nyelvű szövegek olvashatók sajátos latin-görög keverék betűkkel. Még ezelőtt 6 évvel egy volt iskolatársam, az ír eredetű Hutchison Dávid, amerikai plébános, ezirányú kérdéskérdésekre azt felelte, hogy az ír nyelv egészen kihalt; ő maga egy ír összejövetelen az ősi ír nyelv bemutatására elmondta a magyar *Miatyánkot*, *Üdvözlégyet* és *Hiszkegyet* — és

az öreg írek mélyen meghatódva hallgatták és megkönnyezték ezt az „ír” beszédet.

Bizony az én Dávid barátom tévedett. Ma az ásatag ír nyelv újra előkerült — tanulják, használják és tanítják. Itt a kongresszuson is külön ír nyelvű szekció van. A nagy összejöveteleken ír népénekeket énekelnek. Lakásunkon, a Szent Patrik tanítóképzőben erős írvetű kiképzést nyerne a növendékek — a hirdetések, még a veteményes kertben a növények nevei is írül olvashatók. És Maynoothban, az írek nagy nemzeti papnevelő intézetében, ahol több mint 500 papnövendék tanul vagy 35 tanártól bölcséletet és hittudományt, ugyancsak a hatalmas dublini kat. egyetemen ugyancsak erősen szerepel az ír nyelv.

Ennyire dolgozik az írekben a nemzeti öntudat. Feltűnik az uccán: a pápai zászló és az ír nemzeti lobogó (zöld, fehér, aransárga) mellett, meg Szent Patrik zászlajai mellett (kék) amerikai lobogó is leng: — angolt ellenben véletlenségből sem lehet látni a szabad ír állam ünneplő fővárosában . . .

De a Szent Patrik jubileuma, az ír szabadságon érzett öröm csak alkalma és kerete ennek a nagy ünneplésnek. Az ünnep maga önként tör ki a mélyen vallásos ír nép lelkéből. Ezek az emberek valóban nagyon szeretik királyukat, a Krisztust — azért olyan boldogok és büszkék, hogy nagy multu és szabad földjükön ülhetik az idén Krisztus diadalát. Már hetekkel előbb mindenféle népmisziók készítettek elő a lelkeket — gyermek lelkigyakorlatokkal is; — a templomok tömve vannak. Szerdán, (jun. 22.) este 9-12 szentegímádás Dublin minden templomában, utána éjféli szentmise. Talán fél Dublin megáldozott. És micsoda áhítat a nagy tömeg-összejöveteleken: a mélyhit mindenkit térdreparancsol, hallgatást és imát hoz az ajkakra.

Erdélyiek a kongresszuson

Megható az a szívesség, amellyel a papokat fogadják. A mi első utunk is a város szívéből a Szt. Patrik kollégiumig valóságos diadalt volt . . . A három idegenszabású ruhába öltözött váradai jövevény előtt minden fej meghajolt, a férfiak levett kalappal — szívbéli kedvességgel — tisztelettel fogadtak, a gyermekek ártatlan mosollyal üdvözölték, tizen is utbaigazitanak, a villamosokon megváltják jegyünket, az autók megállanak és 8-10 km.-re elvisznek a Phoenix-parkba s vissza is hoznak . . . Szinte elbizzuk magunkat: milyen jó itt papnak lenni.

Igen ám, de ennek a nagy tiszteletnek nagy ára is van: itt a pap 400 éven át együtt szenvedett a néppel — azért a pástör és nyáj szíve egészen összeforrott . . . És ez a papság mentette meg az elkieseredett ír népet a mult században az alkoholizmustól is . . . P. *Mathew*nak, a mértékletesség nagy apostolának a szobra ma is emlékezteti arra a hálás népet.

Utazás közben sok mindenben csalódik a jámbor zárandok; — az ír nép szívjóságában és mély vallásosságában nem.

Az egész katolikus világ rokonszenve kíséri ezt a népet, — azért a nagy népvándorlás e napokban Dublin felé — a világ minden

Miseruhák, pluvialék, felonok, albák, kar-
ingek, zászlók és lobogók stb. stb.
lehetőnyűsebb beszerzési forrása
Oberbauer A. Utóda
Budapest, IV. Váci ucca 41. szám.
Alapítási év 1863. Tel. Aut. 83-3-44
Nagy képesárjegyzékemet kívánatra
díjmentesen megküldöm

tájáról. Már a Rajnán, két héttel ezelőtt találkoztunk a kaunasi püspökkel (Egyesült Államok), aki Dublin felé tartott.

A németek nagy szegénységük mellett is résztvettek 2-300 faggal, noha némely püspök a nagy szegénységre való tekintettel, kevésbbé helyeselte a drága utazást. A kongresszust megelőző vasárnapon Londonban egy autobusról *Mész László* bozontos fejét fedezték fel. Persze, hogy nagy volt az öröm. A kassai, szepesi és nyitrai püspökkel 57 csehszlovákiai résztvevő halad Dublin felé. Sokan vannak a franciák, hollandok, amerikaiak, olaszok . . . Még a spanyolok sem hiányoznak. A püspökök és papok között látunk négyet és indiánt is; velünk lakik egy német eredetű pekinger egyetemi tanár. Itt van a kimberley-i püspök Afrikából, sok keleti püspök és archimandrita. Egyik utitársunk a názárethi byzanci szertartású püspök, aki arab breváriumból ugyancsak nagy áhítattal imádkozik az egész uton. Mi hatan vagyunk: Pacha püspök ur kísérelével, Gaál Antal Bukarestből és a három nagyváradi.

A kongresszus halottai

Szóval jönnek az egész világból hódolni a Krisztusnak . . . Pedig az út nem könnyű, nem olcsó és nem veszélytelen. Eppen tegnap sirattuk meg az olasz gyűlésen egyik zárandok tragikus halálát: egy viterboi teológiai tanárt elütött egy autobus és néhány óra mulva meg is halt . . . Ma egy másik olasz pap lett hirtelen rosszul — és meghalt. Másnap egy turini pap esett össze az uccán, vasárnap egy ír pap halt meg. Megsirattuk őket, hisz itt minden zárandok testvérnek érzi magát — és a testvérnek sirjánál szívébe markol a gondolat: Engem is elszólíthatott volna az Ur idegenbe.

A fiatal viterboi tanár utolsó szavai ezek voltak: Szívesen áldozom életemet a kongresszus sikeréért és drága szemináriumunkért . . .

Ugy látszik: sokan hoztak hasonló áldozatot e kongresszus sikeréért — mert itt e napokban soha nem látott diadalmenetben részesítettük a nagy királyt. (Folytatjuk.)

TÁRSADALMI ÉLET

A nagyszebeni Teréz- árvaház ünnepe

A katolikus Teréziánumnak meghitt, kedves ünnepe volt abból az alkalomból, hogy a széken-külvárosi plébános, árvaházi igazgató *Badilla János* most tartotta ezüstmiséjét. Míg az igazgató az árvaház egyik volt növendékének első szentmiséjével kapcsolatban a messi Zsilvölgyében, mint ünnepi szónok szerepelt, addig ezt a távollétet a Teréziánum barátai és Nagyszében papsága, katolikus egyesületei és hívei egy hátmögötti lázas munkára használták fel: megmozdult mindenki, hogy a csendben jubilálni akaró *Badilla János* ezüstmiséjét meglepően kedves ünneppé varázsolják.

Az ezüstmisére megjelent hívő sereg istentisztelet után az árvaház nagy termébe vonult s ott a tiszteletnek és szeretetnek annyira megkapó jelével halmozták el a szép mousignori ruhában megjelent népszerű ezüstmisét, hogy kedves zavartsággal jelentette ki ő maga: ilyesmi vele még életében nem történt.

A szebeni apátplébános a főpásztor üdvözlétét olvasta fel s a kerületi paptestvérek jókívánásait tolmácsolta. Azután jött a „familia pontifica” és az egyházmegyei központ képvisellete, majd a tan-testület, egyháztanácsok, Oltáregyletek, a református presbiterium, Növendő Egyesület, Leányifjúsági Szervezetek, Polgári Kör, Cserkészek küldöttsége, a Magyar Iparos Ifjuság Önképzőköre, a Katolikus Keddi Kávétársaság, a német Bürgverein, a Magyar Párt (Szomszédosságok), N. S. E., Dal- és Műkedvelő társaság, a kis árvák szószólója, a volt tanítványok küldöttsége, a Kolpingifjúk Egylete, s a ferencrendi atyák szónoka, aki a templomban is ünnepi beszédet tartott.

Mindenki hangsúlyozta s elismerte, hogy az árvaház legnehezebb éveiben állott az élen az intézetnek, *Badilla* igazgató, az „árvák atyja”, aki nagy lelki erővel és szeretettel kormányozta a vállain nyugvó intézményt. A hívek pászti gyűjtöttek össze, hogy azt „*Badilla János*” alapítvány címen valami szükséges és hasznos célra fordíthassák.

Délben paptestvéreit és vidéki vendégeit kedélyes hangulatu szükkörű ebédre tartotta vissza a jubiláns, aki a gondok, súlyát és a nagy munka terheit azért bírja oly fáradhatatlanul, mert, mint annyian megjegyezték, aranyos vig kedélye erősíti lelkét. Savanyu lelkek nem képesek kitartó, értékes, komoly munkásságra.

HIREK

Felelős szerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13. — telefon 892.

Budapesti képviselő: **dr. Verzár Gyula**
Budapest, IX. Lónyay-u. 34. t. 11.

987
julius
3.

Capet Hugo koronázása

A hatalmas Franciaország egész Európá békéjét diktálja és egy év-tizednél hosszabb ideje képes volt lenyűgözni a szintén hatalmas Németország erejét, — de első királyja és a francia királyok öse, Capet Hugó bizony gyöngé király volt és csak nagy nehezen tudta fenntartani Franciaország belbékéjét a lázongó főurakkal szemben. Capet Hugó 939 körül született, mint Nagy Hugónak, Együgyű Károly ellenkirály fiának legidősebb fia. Anyja Nagy Ottó király testvérhuga, Hedvig volt. Capet Hugó háborus világban született és az utolsó gyöngé Karoling királyok, II. Lothar és V. Lajos halála után a francia szeniorok Hugót választották meg királlyá s 987 július 3-án koronázták meg Rheimsban. A Capet melléknevet — a „Cappa“ nevű egyházi öltönytől kapta, amelyet, mint a toursi Szt. Márton kolostor világi apátja előszeretettel viselt. Hugótól származott a híres Kapeting család, amely 987-től 1328-ig uralkodott Franciaország felett. A Kapetingek mellékágai közül a Valois-család 1328-tól 1589-ig, a Bourbonok 1589-től 1830-ig ültek Franciaország trónján. Hogy Frankont a Valoisok, a Bourbonok, vagy a Köztársaság tették-e hatalmassá és erőssé, ezen lehetne vitatkozni, de az tény, hogy a nagy és kulturált Franciaországot igen ellenszenvessé tette egyrészt az erőszakos békefeltételek diktálása, másrészt Németország esztendőökön át való megszállása. A gloire fényét nem lehet fenntartani erőszakkal és koronázatlan köztársasági basák tulhajtott fegyverkezési politikája csak az összeomló Franciaországot támogathatja alá — az összeomlás előtt.

Cizar érsek ajándéka. Cizar Sándor bukaresti róm. kat. érsek bőkezű ajándékkal lepte meg Tusnádfürdő újonnan épült kápolnájának ruhátárát. Egy teljesen új zöld miseruhát és több fehérneműt ajándékozott a kápolna számára, amiért ezuton is háláját küldi a tusnádfürdői Oltáregylet.

A premontréi rend legnagyobb rendi ünnepe. Mivel szent Norbertnek, a premontréi rend alapítójának halála napja, június 8-ika, rendszeren nagy ünnepek oktavájára esik. ezért a rend, hogy teljes ünnepélyességgel hódolhasson kiváló szentjének és alapítójának, július 11-én külön ünnepet és elsőrangú oktavával emlékezik meg róla. Ez évben a nagyváradi premontréi templomban is külső fényvel és lelki bensőséggel óhajtottunk a szent alapítónak hódolni, evégből július 10-én este 7 órakor szentbeszéd és litánia; július 11-én reggel 7, 8, 9 és 10 órakor szentmisék, reggel 7 órakor szentbeszéd, este 7 órakor pedig szentbeszéd és litánia. Kérjük a kedves hívőket, hogy lelkük épülésére minél nagyobb számban, igaz bensőséggel vegyenek részt az ünnepségeken.

Papi jubileumok. Harminc évvel ezelőtt július 2-án öt végzett papnövendék szenteltetett áldozópappá az ősi Csanádegyházmegye címére. Ebből az öt paphól jelenleg kettő él az új Temesváregyházmegye kötelékében, még pedig: Scheibling József nyugalmazott lelkész és Hodács Agoston, kiseratosi plebanos, egyházi író.

A nagyváradi róm. kat. püspöki „Szent József“ intézet felvesz az 1932—33. tanévre elemi iskolába a liceum magyar tagozatába és felső kereskedelmi iskolába járó fizető növendékeket. A nevelést és felügyeletet egyházmegyei papok átják el. A növendékek házi oktatásban is részesülnek. Evi tartásdíj 9000 (kilencezer) lej. Prospektust kívánatra küld az intézet előjárósága. Oradea, Bratianu 7.

Visszafizettetik a jogtalanul felvett tantiemeket Nagyváradon

Nagyon érdekes és jellemző határozatot hozott tegnap a nagyváradi városi időközi bizottság. A határozat alapját egy előbbi időközi bizottság egyik határozata képezte, melylyel minden törvényes alap nélkül a víz- és csatornázási üzem élére igazgatóságot nevezett ki, holott ehhez joga nem volt, mivel városi üzemek üzemelését a minisztertanács nem hagyta jóvá. A nagyobb baj azonban ott volt, hogy az igazgatóság tagjai nemcsak elfoglalták méltóságukat, hanem tekintélyes tantiemeket is vettek fel, különösen egyik-másik, természetesen szintén törvénytelenül. Hogy csak néhány nevet említsünk, például Tulbure György 73.960, dr. Quintiliu Viciu 84.461, Teodorescu Alexandru 2000, dr. Petric Cornél 12.660, Romanovici János 2000, Popon Dumitru 2000, Soresan János 2000 lejt és még mások is kisebb-nagyobb összegeket vettek fel azért a pár havi működés után, amit más bokros elfoglaltságuk mellett a víz- és csatornázás ügyében kifejtettek. (Ezért olyan magas a taxai) Ezt a helytelen városi gazdálkodást akarta most a jelenlegi időközi bizottság egyrészt megbélyegezni, másrészt helyrebillenteni azáltal, hogy határozatot hozott, aminek értelmében: mivel az igazgatóságot azelőtt nevezték ki, mielőtt a minisztertanács az üzemelését jóváhagyta volna, az egész választás nélkül a törvényes alapot. Eppen ezért felszólítja az igazgatóság volt tagjait, hogy a felvett összegeket fizessék vissza a városi pénztárba.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint meleg, száraz idő, déli légáramlás, nyugaton esetleg zivatarok várhatók.

Felvétel a nagyváradi Orsolyázárdába. Az 1772 óta működő tan- és nevelőintézetnek nyilvánossági joggal bíró elemi, gimnázium (IV osztályos), tanítóképző és külföldre továbbképző tanfolyamai vannak. Az intézet mellett internátus van a bentlakó növendékek számára, melyben az évi ellátási díj 9000 lej. A gimnázium és tanítóképző első osztályába a tanév elején felvételi vizsgát kell tenni román és magyar nyelvből, mennyiség-tanból és a képzőben még külön a megfelelő zenei hallásukról. A felvételi vizsgára augusztus 25-ig kell benyújtani a felszerelt kérvényeket: 1. az állami hatóság által látalmazott legutolsó osztálybizonyítvány. 2. román nyelvű anyakönyvi kivonat, 3. keresztelőjegy, 4. újraoltási bizonyítvány, 5. állampolgársági bizonyítvány. A tanítóképzősök orvosi bizonyítványt is mellékelnek, hogy tanítónői pályára alkalmasak és egészségesek. A III. gimnáziumot végzett növendékek folytatni kötelesek tanulmányukat, mert abszoláló bizonyítványt csak a IV. osztály elvégzése után kapnak. Prospektust küld és felvilágosítással szolgál az intézet igazgatósága.

Pintér Böske édesanyja meghalt. Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi közönség évekkal ezelőtt kedvelt primadonnáját, Pintér Bösket, aki most a soproni társulat primadonnája, súlyos gyász érte. Kolozsváron lakó édesanyja, özv. Pintér Gyuláné, lapszerkesztő özvegye 73 éves korában hosszas betegség után meghalt. Temetése hétfőn lesz.

Alapított 1840-ben

Telefon 376.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebbi harangöntője

ajánlja harangjait

a legtisztább harang bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. Mű-ére és szoboröntőde.

A gyomorban

maradt emésztetlen ételmaradékok könnyen, kellemesen oldja a **dr Gölis-léle épor**, mely jó és szabályos emésztést eredményez. Megszünteti gyomorfájdalmakat és gyomor-nyomásokat, szabályozza a székletételt anélkül, hogy hajtólag hatna, azonnal hatékonyan segít a hányingeren és a gyomorféregesen. Elsőrangú gyomorszer. Ara 52 lei. Kapható csak gyógyszerárakban és drogériákban, kizárólag eredeti dobozban, védjeggyel ellátva és **dr Gölis** utódai Wien, aláírásával.

Az udvarhelymegyei új időközi bizottság. Székelyudvarhelyről jelentik: A belügyminiszterium kinevezte Udvarhelymegye élére az új időközi bizottságot, melynek tagjai: Laslo Gyula gör. kat. esperes, Ugron Ákos földbirtokos, Salantiu Justin tanítóképzői igazgató, Kálmán József dr. ügyvéd, Constantinescu Mihály ügyvéd, dr. Györfy Béla orvos, dr. Ferencz Balázs ügyvéd, Marcu lelkész, Sándor János gazdálkodó.

A magyarok nagy ingatlanvásárlása Ausztriában. Bécsből jelentik: Ismeretes, hogy 1931 július közepe óta tilos Magyarország területéről devizát kivinni. Ugy látszik, hogy ez a rendelkezés nem hozta meg a kívánt eredményt, mert az elmúlt tél folyamán nemcsak az osztrák sporthelyek, de az üdültelepek is tele voltak magyarokkal és a megindult nyári szezon is tömegével vonzza a magyarokat az osztrák fürdőhelyekre. Emellett az elmúlt év folyamán meglehetősen fellendült az ingatlanforgalom, főleg Bécsben, ahol egy év alatt nem kevesebb, mint tizenkét magyar ember vásárolt ingatlant, közel egymillió schilling értékben. A legmagasabb házvásárlást egy budapesti magánzóntette, aki 230 ezer schillingért vett egy bérpalotát a belvárosban. Utána következik három nyiregyházi ember, akik százharmincezer schillingért vették meg a Fuchsthalergasse 11. számú bérházat. A többi házvásárlás 62 ezer schillingtől 19 ezer schillingig terjed. De ezek csak az újabb vásárlások, mert régebbi ingatlanvételekre mutat az a körülmény, hogy a telekkönyv csak úgy hemzseg magyar nevektől. Feltűnő még az, hogy a bécsi magyar háztulajdonosok nagyrésze — nő, vagy legalább is nők neveire vannak írva az ingatlanok. Mindenesetre érdekes téma és érdemes volna vele részletesebben is foglalkozni, mert ez a sok ingatlanvétel kétségtelenül „vagyonmentésre” mutat.

PODEOL

(ezelőtt PODOL)

Láb-ápolókrém és

Láb-izzadás elleni

sz. — Este lábvíz után egy mogyorónyi nagyságu CSANDA-féle PODEOL-lal lábait jól bemasszírozza s ezzel egy csapásra megszüntette a legmakacsabb láb-izzadást, kelletlen szagot, égető érzést, pöffedséget. Lábat üdén, frissen tartja, a járást végtelenül kellemessé teszi. Hatása utóérhetetlen. Kapható gyógyszerárakban és droguerériákban. — Készíti CSANDA-gyógyszerár, Oradea.

Uj postai rendszer a hirlapok, reklámok, nyomtatványok kézbesítésére. A postaigazgatóságok július elsejétől új ügyosztályt állítottak fel a cím nélküli feladott nyomtatványok és reklámok továbbítására és szétosztására. A kereskedelmi és ipari cégek, vagy bárki is igénybeveheti az új rendszert, nagyon lecsökkentett díjszabás mellett. A cím nélküli nyomtatványokat szűz csomagolásban a postahivatalokban át kell adni és a feladó kívánsága szerint szétosztják azokat a jelzett városi és vidéki háztartásokban, vagy megnevezett csoportoknak, mint ügyvédeknek, orvosoknak stb. A cím nélküli nyomtatványok díja: ha a feladott csomagban legalább száz példányt küldünk, példányonként ötven bani; ha pedig egyszerre tízezer példányt akarunk továbbítani, példányonként huszonöt bani. Bővebb felvilágosítást a postahivatalokban lehet szerezni. Itt említjük meg, hogy tekintve, hogy a posta gyorsabb kézbesítést ígér e rendszer igénybevételével, az Erdélyi Lapok kézbesítésére is igénybe vettük.

Nem ölte meg Lindberghék kis fiát, csak ingyen akart Amerikába utazni az elfogott cseh csavargó. Az egész világsajtót bejárta a hír, hogy elfogták Vágújhelyen a Lindbergh-gyerek gyilkosát, aki be is vallotta a tettét. Most Prágából jelentik, hogy az a Vágújhelyen letartóztatott csavargó, aki azt állította magáról, hogy ő gyilkolta meg Lindberghék kisfiát, közönséges szélhámos. A csendőrség kinyomozta, hogy *Kilicska* a neve, a Pozsony melletti Zohor községből való és már járt Amerikában, ahonnan azonban már régebben visszatért. Tekintve, hogy odahaza munkát nem kapott, most újra Amerikába szeretett volna menni, de nem volt pénze. Azt hitte, ha magára vállalja a gyilkosságot, akkor kiadják Amerikának és ingyen teheti meg az utat. Kilicska Jordán beismerte a csalást, mire hatóságok félrevezetése címén megindították ellene az eljárást. Érdekes, hogy Vágújhelyen többszáz külföldi újságíró gyűlt össze a nagy szenzációra, s most hosszú orral távoztak. Mindenestere ezentul fenntartással fogadunk minden hírt, ami a Lindbergh-esettel kapcsolatos.

A nagyváradi Borbélyok és Fodrászok táncal egybekötött kedélyes családi összejövetelét tartják július 3-án (vasárnap) d. u. 3 órai kezdettel az „Európa” kerthelyiségében, melyre az összes jó ismerőseinket tisztelettel meghívjuk. A rendezőség.

Jánoska megette a váltót. A két székellyföldi nagyszerűen szerkesztett újság, a Csiki Lapok és a Csiki Néplap sok érdekes, jóízű hírt szokott hozni Csikországból. Most a Csiki Néplapból vesszük át a következő levelet, amit Ferenczy Ferenc küldött egyik bank igazgatójának:

Nagyságos Bank igazgató urr.

Tudatom, hogy andrásbácsi a váltott haza kütte hogy írjuk alá és hogy a postás letette az asztalra hát az abroszra egy éves kicsi fiam kóvertástól megette és megkérem szépen a bank igazgató urat, hogy legyen szíves elfogadni, mert ez olyan hirtelen megtörtént hogy észre nem vettük az abroszt lehuzta és a váltó rajta volt.

*Maradok kiváló tisztelettel
Ferenczy Ferencz.*

Ne töprengjen azon, hogy hová megy az ünnepeken!

CZIPÓTH-nál

(Katholikus Kör)

**kitűnő ételek, italok,
új kuglipálya**

nagyszerű szórakozást nyújt.

Olcsó árak, elsőrendű kiszolgálás!

Levetette magát a negyedik emeletről.

Budapestről jelentik: Szombaton reggel 9 óra tájban megrendítő látványban volt részük a Rákóczi-ut járóelőinek. Az ucca egyik házának negyedik emeletéről egy 50 év körüli ember az ucca kövezetére vetette magát, ahol teljesen összezúródott és csakhamar kiszenvedett. A helyszínre érkezett mentők megállapították, hogy az öngyilkos férfi Róna Lajos, a Magyar Kerámaiák Gyár cégvezetője. A hozzátartozók elbeszélése szerint Róna rendes időben kelt fel, megreggelizett, átolvasta az újságokat, majd leveleket írt. Senki sem gondolt arra, hogy ilyen végzetes tette készül és hogy a készülő levelek a cégjegyző búcsulevelei. A búcsulevelek tartalmát még nem hozták nyilvánosságra.

Kilakoltatják a kolozsvári postapalotát. Kolozsvár. Saját tud. Negyven éve lakik a kolozsvári postaigazgatóság abban a palotában, amely a város tulajdona s amelyért azonban a kincstár már 1920 óta nem fizetett bért. Ez a bérösszeghátralék tizenkét év alatt 10 millió lejre emelkedett. A város ezért, — miután hiába próbált megegyezést létesíteni a kincstárral, — beadta keresetét a posta ellen.

A vértanu Radics gyermeke kezéből a rendőr kitépte a koszorút. Londonból jelentik: Miss Edith Durham, a híres angol írónő a Manchester Guardianban közölt nyílt levelében újabb adatokat közöl a jugoszláviai rendőrralomb felháborító tulkapásairól. Midőn a zágrábi székesegyházban rekviemet tartottak a meggyilkolt Radics emlékére, három szerb rendőr a székesegyház kapujánál kitépte Radics gyermekei kezéből a koszorút, amelyet atyjuk sírjára akartak helyezni s szidalmak közt széttépték annak horvát színű szalagját. Hasonló brutális jeleneteket ismételt meg a rendőrség a temetőben is, ahova a gyászoló közönség kivonult. Budak horvát politikus ellen — mint jelentették — nemrég nyílt uccán merényletet követtek el. A merénylők az ugynevezett Ifju Jugoszlávia terrorista mozgalom tagjai voltak, akik közül egyetlen egyet sem tartóztattak le. Az egyik merénylőt szemtanuk elfogták és meg akarták lincselni, de a rendőrség megvédte, új ruhával látta el és futni engedte.

A gimnáziumot, vagy a liceum alsó tagozatát végzett növendékeknek figyelmébe ajánljuk a sibiú—nagyszebeni Orsolya-szűzek német tannyelvű intézetében fennálló továbbképző tanfolyamot. E tanfolyam jó alkalmat nyújt a német nyelv teljes elsajátítására, valamint a francia és angol nyelvben való továbbtanulásra. *A növendékek nemzetiségre való tekintet nélkül nyerhetnek e kurzusba felvételt.* Tantárgyak: vallás, német nyelv, román nyelv, francia nyelv, angol nyelv, (szabadon választott tárgy), mennyiségtan és könyvtétel, gyorsírás, gépirás, kézimunka, rajz-festés, szabás-varrás, zene, torna, háztartás, főzés, stb. A tanítási nyelv kizárólag a német nyelv, az internátusi társalgás is németül folyik. A német nyelvvel a kurzus tanulói két csoportra vannak osztva: a) kezdők: Nyelvtanulási; b) haladók: irodalom, fogalmazás, stilisztikai gyakorlatok stb. Az intézet német-tannyelvű elemi iskoláját és leánygimnáziumát miniszteri engedéllyel nem-német anyanyelvű tanulók is látogatják. Utóbbiaknál a tanulás sikerét az internátusi külön utánjárás, oktatás biztosítja. A felvétel feltételeit részletesen ismerteti az intézet prospektusa, mit készséggel küld az *Institut „Sancta Ursula” Sibiú.*

Esküvő. Ma, vasárnap este 8 órakor tartják egybekelésüket a „Szt. László”-téri rom. kat. templomban Csiga Izabella és Hory Antal, melyre ismerőseiket és jóbarátaikat ezuton is meghívják.

S. K. F. Golyók és rolni csapágyak autókés közlőművek részére

Gyári lerakat:

TECHNIKA Oradea, Bdul. Reg. Ferdinand 19. sz.

Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a béltartalmat kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz számos féloldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűviz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Tizenkilenc milliós követelésükkel egyezkednek az aradi városi tisztviselők. Arad. Saját tud. A semmitőszék e hó 14-ére tűzte ki a városi tisztviselők 19 milliós perének főtárgyalását, ami eredetileg június 30-ára volt kitűzve, de a tisztviselők kérésére elnapolták. A tisztviselők közben tárgyalásba bocsátkoztak a várossal abban az irányban, hogy készek 50 százalékos engedni követeléseikből, ha a fennmaradó összeget készpénzben hiánytalanul megkapják. A város polgármestere ebben az ügyben most leutazott Bukarestbe és tárgyalásokat folytat ügyvédjével, Perieteanu jelenlegi közlekedésügyi miniszterrel, akinek útján előterjesztést tett Vajda Sándor miniszterelnökhöz, hogy fogadja el a tisztviselők által ajánlott egyességet. A miniszterelnök válaszával függ most már, hogy folytatódni fog-e a peres eljárás, vagy pedig kifizetik a tisztviselők által igényelt 9 millióra redukált összeget.

A férjgyilkosság szörnyű gyanuját terelték rá Russu főszámvevő feleségére. Kolozsvár. Saját tud. Megirtuk már, hogy Russu Simon városháza főszámvevő gyanus körülmények között meghalt. A közvélemény a feleségét is gyanuba vette, hogy ő mérgezte meg az urát. A szörnyű gyanura kihallgatta egész háznépét és feleségét is, aki a rettentő gyanu hallatára elájult. Letartóztatásról nincs szó, sőt ő maga kéri, hogy vezessék be a legszigorubb vizsgálatot, mert már nem csak a sajtó, hanem a közvélemény is emlegeti azt, hogy ő mérgezte volna meg a férjét, amire oka sem lehetett. Hogy mérgezéssel lehet-e egyáltalán szó, a bukaresti vegyvizsgálat fogja eldönteni, addig minden gyanu alaptalan pletyka.

MOZGÓSZÍNHÁZ

Heyman-szinkör műsora:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és 10 órakor: a *Pléhkancellár.* Mark Twain világhírű regénye után. Az ó- és újvilág technikájának harca. Katakombák, börtönök, tankharok, egy izgalmas szerelmi történet keretében.

Hétfőn utoljára fél 6, fél 8 és pontosan 10 órakor: *Pléhkancellár.* A kedvezményes jegyek érvényesek.

Jön: *Strandkabinok titka,* vigjáték, flörtök, tánc, zene, ének.

Két világ szerelmese

PIERRE LHANDÉ S. J.

**KRISZTUS PÁRIS
VADONÁBAN**

Című ragyogó könyve, amely eredeti nyelven 140 kiadást ért meg, *Husz Ódón fordításában* 115 leírásban kapható az *Erdélyi Lapok* kiadóhivatalában.

A lelkipásztori munka és a felebaráti tevékeny szeretet evangéliuma ez a könyv, melynek ma, mint mindig, nagy haszna van.

KÖZGAZDASÁG

Képzelt interjú

Ha „Közéletünk Kiválósága“, vagy a „Jules Publicista“, vagy az „Előnyösen Ismert Közgazdász“ volnék, — minden bizonnyal részesülnék, így: választások előtt, abban a szerencsében, hogy „Lapunk Munkatársa“ a politikai kilátásokat illetően nagybecsű véleményemet interjú formájában kérné ki. Ez az interjú alighanem a következőképpen „zajlanék“ le:

Ó: Jónapot uram! Sziesztázik, sziesztázik?

ÉN: Igenis, kérem, sziesztázom, sziesztázom. Amellett pedig szellemileg is táplálkozom, mivel „írva vagyok“, hogy „nemcsak kenyérről él az ember...“

Ó: Érdekes, érdekes. És mivel méltóztatik nagybecsű elméjét táplálni?

ÉN: Hát — teccik tudni — részint filozófiával, részint pedig a régi latin auktorok olvasásával.

Ó: Ahl Ön tehát a filozófiához és a latin nyelvhez is kitűnően ért?

ÉN: Őszintén szólva — kedves szerkesztő ur — bizony nem sokat értek én egyikhez sem. Viszont a filozófiára rákényszerít az élet, a latinokat pedig a napi politika diktálja.

Ó: Kérem, faji jellegű célzás akar ez lenni?

ÉN: Dehogy, dehogy, dehogy! Esküszöm, hogy nem! Phaedrusra, Augusztus császár felszabadított rabszolgájára gondolok. Arra az érdekes latin auktorra, aki Aesopus meséinek anyagát plagizálta el. Teccik tudni: „Aesopus quam materiam repperit, hanc ego polivi versibus senariis.“ — Hát én magam is ilyen „hatlábu“ számszámokra rendeztem be az életemet. Például: E percben — gazdasági alakra helyezkedvén — azt szemlélem, hogy a cipőmön felül hat lyuk van, a zsinór számára. Ez a hat lyuk nekem nem okoz gondot, — ellenben komoly közgazdasági gondot okoz az az egyetlen lyuk, amely a cipőm talpán tártong.

Ó: Mit tart helyes és időszerű kormányzati politikának?

ÉN: Azt, instálom, hogy az új kormány ne a cipőfelsőrész előre megfontolt szándéku hat lyukára, hanem sokkal inkább a cipőtalpra — tehát az életszínvonal ugynevezett „mélypontjára“ fűgessze tekintetét. A felsőket ugyanis mesterségesen idézték elő, — az alsó viszont politikai mesterkedések sajnálatos eredménye.

Ó: Mit vár az új választásoktól?

ÉN: Lássá, szerkesztő uram, ezért olvasom a latin auktorokat. Itt például Aesopus-Phaedrus bizonyos „Léckirályról“ beszél. A pártoskodó és féltelenkedő kecskebékák hosszas tanakodás, vitatkozás, civódás, sőt botrányos verekedés után elhatározták, hogy a víz színén fenséges „splendid isolation“-ban uszkáló, barnássárga és nemesvonalu lédarabot választják királyukká. A választás lelkesen és egyhangú felkiáltással folyt le. A „Léc“ a szó legnemesebb értelmében nagy idealista és valóban kivételes felkészültségű „egyéniség“ volt. Nemesen érző szívét tettvágy és népének őszinte, meleg, tuláradó szeretete dagasztotta. A választás után magabaszállott és erős fogadalmat tett, hogy elméjének minden gondolatát, szívének minden dobbanását, kezének minden mozdulatát szerencsétlen sorsu népének erkölcsi és anyagi javára szenteli. Mégis mikor elfoglalta előkelő közjogi pozícióját, nem tett, mert nem tehetett a köz érdekében semmit. Ha követelőzve, natálm helyzetének és tömegekre támaszkodó erkölcsi súlyának egész impulzivitásával, erőlyesen lépett fel, — ezt mondták neki: „Ön lehet jeles a faszakmában, ám a józan békák jütyülnék az ön nevétséges stréberkedéseire!“ A klaszszikus szerzők még bizonyos tanulságokat

is fűznek a históriához, de ezeket elhallgatom, mert nem akarok személyeskedni.

Ó: Nagyszerű, kérem, nagyszerű! Ön tehát azt javasolja, hogy tartózkodjunk a politikai aktivitástól...?

ÉN (ijedten): Dehogy, kérem, dehogy! Én csak azt mondom az előbbi példázattal, hogy az elv mellett a „SZEMÉLY“ másodlagos jelentőségű. Bukarestben különben sem nagyon fájnak a politikai fejek a kisebbségi kérdések miatt. Akkor sem, ha 40 parlamentárunk lesz, meg akkor sem, ha a létszám — Isten ments — esetleg némi csökkenést fog mutatni. Az pedig vitán felülálló tényként fog jelentkezni, hogy bárki — Tomory érsek, II. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos — menjen is be a parlamentbe, Bukarest nem fogja őt, vagy őket a magyar kisebbség „igazi“ képviselőiként elfogadni... Tehát sajnos: legjobb szándékok mellett is „léckirályok“ maradnak.

Ó: Szóval mi a teendő?

ÉN: Lelkesedjünk, korteskedjünk, szavazzunk! Az egész választási kampányt azonban tekintsük csak epizódnak. A mi sorsunk nemzetközi és csaknem minden vonatkozásban gazdasági sors. A kisebbségek politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális problémáit nemzetközi relációkban fogják egyszer majd megoldani. Teljesítsük pontosan, sőt példamutatón, honpolgári kötelességeinket. Viszont szoktassuk hozzá szemünket a nagy összefüggéseket átfogó perspektívákhoz, agyunkat pedig a közgazdasági „causalis nexus“-okat kutató gondolkodáshoz. Egyetlen pillanatra se feledjük magyar kisebbségi mi voltunkat és ne tévesszük szemünk elől, hogy amiként kiegyenlíthetetlen gazdasági érdekellentétek idézték fel a borzalmas világháborút, — ugyanúgy a gazdasági egymásraturáltság ösztönös felismerése fogja megteremteni Európa és az egész civilizált világ valóságos konszolidációját, amely boldogítani fogja az emberi nemet, egészen — egy új háborúig.

(—ob—)

Egyetlen nap 1575 konverziós bejelentés Csikban. Csikszeredáról jelentik: Csikmegyében lavinaszerűen megindult a konverziós követelések bejelentése a bíróságokhoz. Ma megérdeklődtük a bíróságnál az erre vonatkozó bejelentések egy napi forgalmát, ami 1575 beadványt tett ki. A bíróság személyzete természetesen még külön munkával sem tud megbirkózni ezzel a hallatlan forgalommal. Még iktatni sem tudják. Véleményük szerint ilyen tempóban mintegy 70 ezer beadványra számítanak. Fizikai képtelenség ennyi darabot majd a bíróságok jelenlegi személyzetével ellátni. Alighanem a konverzió gyakorlati megoldásának a nehézségei már itt megkezdődnek.

ZÜRICHI ZÁRLAT. Páris 20.14^{1/2}. London 18.29. Newyork 512^{3/4}. Bruxelles 71.30. Milánó 26.25. Madrid 42.15. Amsterdam 207. Berlin 121.65. Wien ——. Szófia 3.72. Prága 15.15. Varsó 57.45. Budapest ——. Belgrad ——. Bukarest 3.05.

Betétesek! Bármely jobb nagyváradi bankra szóló betéti és piculás könyvet megbízóink részére kés-pénzért magas áron vásárolunk.

Bankadósok: Váradi bankoknál levő tartozásukat kedvező feltételekkel (engedménnyel) visszafizetnek.

Ingatlan (házat, földbirtokot, szőlőt) a város bármely részén potom áron vásárolhat, váradi bankokra szóló betéti könyvvel is fizethető. Hatszáz ingatlant előjegyzésben.

Hivatalos órák d. e. 9-13-ig és d. u. 16-19 óráig.

Megbízóit:

FARAGÓ és TÁRSA

Strada Ceşauca 4. szám.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**

természetes **Igmándi**

késérüvize, az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt rendbe hozza.

Utasítás minden palackhoz mellékelve!

Kapható mindenütt!

Devizőrök közelharca a Banca Nationalával

Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári pénzügyintézetek devizaosztályának vezetői a pénteki nap folyamán értekezletet tartottak, mely alkalommal a pénzügyintézetek nyugodt devizaforgalmát megakadályozó körülményeket vitatták meg. Az értekezlet éles hangon foglalt állást az ellen a rendszer ellen, hogy a Banca Nationala ma is felszámítja a pénzügyintézeteknek a két ezrelékes illetéket, (minimálisan 50 lej), holott ezt az illetéket a fővárosi bankoktól ma már nem követeli.

Sérelmesnek találta továbbá az értekezlet, hogy a Banca Nationala fiókjai nagyobb devizavásárlóknak, akikkel közvetlen üzleti viszonyban állanak, csak két ezreléket számítanak fel, míg a magánbankok ezzel szemben csak 4 ezrelék felszámítása mellett eszközölhetnek eladást.

Tarthatatlannak tartják a pénzügyintézetek azt az állapotot is, hogy a Banca Nationala különféle kifogásokkal visszautasítja a bankok útján betérített olyan deviza-utalványokat, amelyeket azután a felektől közvetlenül elfogadva honorálnak.

Végül elhatározta az értekezlet, hogy ezeknek az állapotoknak megszüntetése végett, a bankok kollektív felfolyamodással fognak élni.

Kimutatást kíván a miniszter a konverziót igénylő gazdák vagyoni viszonyairól. Bukarest. Saját tud. Az igazságügy-miniszter körrendeletet küldött a törvényszék elnökeihez, akiket utasít arra, hogy pontos kimutatást készítsenek azoknak a tíz hektárnál nagyobb földterülettel rendelkező földbirtokokos vagyoni állapotáról, akik már benyújtották konverziós kérelmüket.

Takarmányértékesítési anket a nagyváradi tőzsdén. (Nagyvárad). A Nagyváradi Árutőzsde ma vasárnap délelőtt 10 órakor folytatja tanácskozásait a terményértékesítés kérdéséről. Ez alkalommal a termény értékesítés különböző formái: az állami központi szerv, a szindikátusi értékesítés, a különböző szövetkezetek együttműködése és a szabadkereskedelem rendszerére kerülnek tárgyalás alá. Foglalkozni fog az értekezlet az intervenció vásárlások és a kiviteli prémiumok kérdésével, különösen pedig a még ki nem fizetett kiviteli prémiumok kérdésével, amelyre vonatkozólag a Nagyváradi Tőzsdének olyan irányú javaslata van, hogy ez a régen vajudó kérdés rövidesen kedvező megoldást nyerhet. Tárgyalni fogják továbbá a vasúti tarifa módosítását is, amely lényeges kérdése a terményértékesítésnek. A Tőzsde felkéri ugy a kereskedő, mint a gazda érdekeltségét, hogy az értekezleten minél nagyobb számban vegyenek részt.

Bulgária is szabadabb tette a gabona-forgalmat. Szófiából jelentik: A minisztertanács határozata értelmében Bulgáriában július 1-étől megszűnt a buzabevásárlási monopólium és ugy az ország belterületén, mint a külföldi szállításra szánt gabona forgalma teljesen szabad. A bolgár kormány megállapította, hogy a monopolisztikus rendszerre az állam óriási összegeket fizetett rá és ezért most az eddig előállott deficit fedezésére ötszáz millió lévás alapot kell létesíteni, mert máskülönben a rendes költségvetés keretében nem képes az ország ezt a ráfizetést elviselni.

SPORT

Gyalog jött Bukarestbe, hogy munkát keressen egy nagyváradai Kolping-fiu

A bukaresti magyar diákokon, amely az iskolai év befejeztével napról-napra jobban néptelenedik, egy nagyváradai Kolping-fiut lát vendégül egy hete már. Suhányi József a neve, a nagyváradai Katolikus Legényegylet tagja. Kereskedőnek és építész-segédnek mondja magát és május 31-én gyalogszerrel indult el Nagyváradról, hogy állást keressen. Mindössze hétésszáz lejt vitt magával és többé-kevésbé teljes cserkészfelszerelést, amitől azonban már első állomásán, Szalontán, megfosztotta egy vele egykoru, enyveskező fiatalember, aki utitársként szegődött melléje. Suhányi József azonban nem kedvetlenedett el a veszteség miatt, folytatta gyalogutját s Aradon, Temesváron, Lugoson az ottani cserkész-szervezetek vendéglátását élvezte. De ettől kezdve teljesen magára hagyva mérte az országutat, szabadég alatt, boglya tövében hált és jószívű falusiakkal hivatla meg ebédre magát. Három hét alatt, napi 50—60 kilométeres gyaloglás után, amelyet inkább csak az erdélyi városokban szakított meg hosszabb pihenőkkel, megérkezett Bukarestbe, de bizony itt se igen voltak segítségére sem egyesületi bizonyítványai, sem munkakönyve, sem cserkészruhája. Állást kapni ma Bukarestben is csaknem olyan lehetetlenség, mint Erdély haldokló életű városaiban. Suhányi József ma, vagy holnap ismét kezébe veszi a vándorbotot és most már más uton, Szinaian, Brassón, Kolozsváron át gyalogol vissza Nagyváradra, hogy személyesen is megvigye oda a hírt: aki szép turistautat akar, az induljon csak el; sok természeti szépséggel gyönyörködhet és talán még több komoly élettapasztalattal gazdagít a bukaresti gyalogút. De munkát, foglalkozást találni bajos dolog ma Bukarestben is.

Tornász-világbajnokság Budapesten.

A Nemzetközi Tornászövetség ezidén Prágában tartja meg tornászkongresszusát. E kongresszuson állapítják meg az 1934. évi tornászvilágbajnokságok színhelyét. A világbajnokságok megrendezésére Magyarország, Finnország és Lengyelország tartanak igényt, de ezek közül Finnország már visszalépett, 6 nemzet pedig már Magyarország mellett foglalt állást s így minden valószínűség mellett szól, hogy 1934-

ben Budapest lesz a tornászvilágbajnokság színhelye.

Julius 10-én dől el Románia labdarugó bajnoksága. Jövő vasárnap dől el Bukarestben a román futball hegemonia. A Venus pályáján a két ligabajnok a Venus és az UDR csapatnak össze. A minden tekintetben érdekes mérkőzés egyszersmind az Okiráltság és Erdély legjobb csapatának harca.

Váradai atléták Temesváron. Ma nagyszabású országos atlétikai versenyt rendez a temesvári Kinizsi Sportegylet. A versenyen a nagyváradai Crisana, Törekvés több atlétája is indulni fog, sőt a Kolping Sportegylet is elindította Szótsöt a kerületi rekordert és országos ifjúsági bajnokot.

Magyar versenyző sikere a „Tour de Hongrie” kerékpárversenyén. A világ legnagyobb amatőr kerékpáros versenyének második napján magyar versenyző: Simon (BSzKRT) ért be elsőnek a második szakasz állomására, Miskolcra. Második az olasz Carloti, harmadik a német Hegendörfer, negyedik az osztrák Weismayer. A szolnok—miskolci utvonalon több, mint 150.000 ember várta a versenyzőket, kétoldalt sorfalat állva az utvonalon.

Vasárnapi futballprogram Nagyváradon. A mai napra a nagyváradai Törekvés az AAC csapatát hívta meg barátságos mérkőzésre. Főmérkőzés előtt az Egyetértés játszik a CFR csapatával. Ugyancsak a Rhédey-kertben délelőtt 10 órai kezdettel a Kinizsi és Testvériség II. osztályu bajnoki mérkőzést játszanak.

Román—magyar női csapat-versenyek Nagyváradon. A Román Tenniszövetség megbízásából a N. S. E. és N. A. C. rendezik meg Románia és Magyarország között az első hivatalos női csapatversenyt. A két szövetség megegyezésével július hó 9—10. napján lesz lebonyolítva a nagyváradai muzeum-kerti tennispályákon a két ország legjobb hölgyjátékosainak erőpróbája. A mérkőzés nyolc egyes és két páros játékból áll és összesen négy-négy játékosnő vesz részt a versenyen. A csapat összeállítását most végzi a szövetség. A nővősnak ígérkező verseny ismertetésére még visszatérünk.

SZÍNHÁZ

Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona Erdélyben. Kolozsváron szombaton este kezdtek meg három estére tervezett vendégjátékaikat Cs. Aczél Ilona és Bajor Gizi, a budapesti Nemzeti Színház két nagynevű művésznője, akik Romai Coolusnak „Husvétii vakáció” című, rendkívül érdekes darabjában, Andai Ernő „Porcellán” c. színművében és Szép Ernő bájos „Azra” c. drámai játékában lépnek föl, a kolozsvári Magyar Színházban, amelynek drámai együttesével a jövő héten Nagyváradra érkezik a két vendégművésznő, akik itt kedden a „Husvétii vakációt”, szerdán pedig az „Azrát” fogják bemutatni. Az előadásokra még visszatérünk.

HETI MUSOR:

Nagyvárad

Vasárnap, hétfő: *Két világ szerelmese.* Lawrence Tibbet és Lupe Velez éneklő filmje. Híradó.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: *Két világ szerelmese.*

Kedd este 10 órakor Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona, a budapesti Nemzeti Színház művésznőinek fellépése a *Husvétii vakációban.*

Szerda este 10 órakor Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona fellépése az *Azra-ban.*

Kolozsvár

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Aranyóra.* Sorozatszám 255.

Vasárnap este 9 órakor: *Porcellán.* Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona vendégjátéka. Sorozatszám 256.

Hétfőn este 9 órakor: *Azra.* Bajor Gizi bucsufellépése. Sorozatszám 257.

Temesvár (Nyári-szinkör)

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné, minden jegy 15 lej. Flesch Baba énekesnő felléptével: *Viktória.* Ábrahám Pál nagy operettje.

Vasárnap délután 6 órakor: *Mit susog a fehér akác,* operett. Jegyek 20—15 lej.

Vasárnap este fél 10 órakor Markasán Sándor, a temesvári műkedvelő ifjúság vezetőjének fellépésével a pesti Királysínház idei nagysikerű operettje: *Angyalt vettem feleségül.*

Hétfőn másodsor: *Angyalt vettem feleségül.*

Brassó

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Fehér ló.* — Délután 6 órakor: *Mosoly országja.* — Este 9 órakor *Harapós férj.*

Hétfő este 9 órakor: *Stambul rózsája.*

Kedd este 9 órakor: *Potyautas.*

Bosszut áll az élet

Paul Bourget regénye.

Kováts. S. János fordítása

18.

Megvárná segédeimet, ennyi az egész. Legeslegesítő teendőm volt kikutatnom Denise hollétét. Tudtam az ügyvédnek, Denise „nokatestvérének” címét, akivel, apja szerint, tanácskozni jött. Csakugyan úgy volt-e? Ott is megfizettem újra a házmestert, — aki engem soha nem látott s aki megadta a kért felvilágosítást. Csakugyan úgy volt. Sőt kérdezősködésemmre megmondta annak a szállónak a nevét is, ahol Lanthenaxné megszállt. Ebből arra következtettem, hogy az ügyvéd asztalánál a legteljesebb óvatosságra is ügyeltek és hogy Denise párisi utazásának igazi oka rejte maradt. Most rajtam volt a sor kifürkészni azt az időpontot, amikor Félix fölkeresi kedvesét a szállóban. Nem sokáig kellett lesen tennem, amikor kijönni láttam Denise-t, de csupán sétálás kedvéért. Bérkocsiba ült, — akkoriban ritkák voltak még a taxik. — Én felültem egy másikba és azt a parancsot adtam a kocsinak, hogy hajtsa a Denise kocsija után. Denise bement egy áruházba, aztán egy másodikba, majd egy harmadikba. Végre egy cukrászoltba hajtatott, ahol őt Félix várta, hogy polgárisan együtt uzsonnázzanak. Nagyon erős kísértés fogott el, hogy bemenjek én is és mind a kettőjüket megöljem. De a cukrászolt tele volt vendégekkel. Ha revolverrel jelenek meg, az első lövés után az ottlevők le-

fognak, lefegyvereznek és a szerelmes párból csak az egyiket sebesítem meg. Arra kellett várnom, hogy bizalmas együttlétben lepjem meg őket. Mindkettőjük címét tudván, turelmes lesbenállás biztosítja majd részemre a sikert.

Mivel elkapott a szenvedély, eszembe sem jutott, hogy a bérkocsik megállása miatt a gyalogjárók szélén és a boltajtók előtt nem lesz képes észrevétlenül tovább haladni. Arra sem számítottam, hogy a helyőrségtől való elutazásomat minden szándékosság nélkül, valamelyik bajtársunk megtalálja rni Felixnek. Azt sem vettem számításba, hogy testvérének házmestere felismerhetett. Végre: a saját nevemen jegyeztem be magamat szállóban. Tisztek jöttek-mentek a szállóba, akiket a minisztérium szomszédsága vonzott oda, mint engem is; de nem olyan szomorú indítókokból. A szerelmespár tehát néhány nap múlva éppúgy értesülhetett lakásom felől, mint én az övék felől és féltlenségem talány lehetett előttük. A segédek sem jelentek meg Félix előtt. Nem is irtam. Min járhat az eszem? Denise, aki nyilván elvesztette az eszét ettől az én titokzatos-voltomtól s attól a fenyegető veszélytől, amelyet a „Világfi”-val találkozásom olyan rettegett gyanánt jelenthetett neki: ekkor a legvakmerőbb lépést közkéztatta meg, — arról biztos vagyok, hogy mindig titkolódzott büntársa előtt, — hogy véget vessen ennek a kibíratatlan várakozásnak. Egy másik indítóok is ösztökélhette. Elete folyamán megbizonyosodtam arról, hogy le-

ha nem volt. Szerelmesnek szerelmes volt, a ki nem bírta elviselni azt a gondolatot, hogy szerelméért megvetés járjon. De miért magyarázgatassak előre olyan sokat jelentő eseményt, amelynek részletes megismerése után meg fogod érteni, miért keltett bennem olyan nagy lelki zavart, amely bennünket is megdöbbsent, amikor ráemlékezünk arra, mik voltunk egy órával azelőtt és mikké lettünk egy óra múlva?

Szállóbeli szobámban voltam reggel, ötödik napja Párisba érkezésem óta, kitéve a legfájdalmas tanakodás gyötrelmeinek. Nyeltem üthetném-e azt a tervet, amelyet olyan benső erővel eszeltem ki, t. i., hogy meglepem a vétkeket bizalmas együttlétükben, amely igazolná tervem végrehajtását? S maga ennek az igazolásnak a vágya mi egyéb volt, mint lelkiismeretem gyengülése, mint meghátrálás a közvélemény és balvéleményei előli? Hogy Denise kedvese volt Félixnek és hogy mindkettő gyalázatos körülmények közt megsaltak, tudva-tudtam. Ezért volt jogom is, akaratom is büntetni. Minek lessem-várjam, anig őket „törvénybe ütköző együttlét”-ben érem, ahogy a hírlapok mondják? Miért ne tegyem meg, most mindjárt, az uccán, a legelső találkozásakor, amit megtennék akkor, ha betörném a szállóbeli szoba ajtaját s egymás karjában találnám őket? Kezembe vettem az asztalon levő töltött revolveremet és vad örömmel tapogattam, miközben mondogattam: „Igazságos! Jogos!”

(Folytatjuk.)

VASÁRNAP

JAJ!

Jaj, leszakadtak a kötelek az épületeszlopokról
a megértés kupolája porbahullt,
— s a pacifizmus kövein
aranyzilánkok és agypelódarabok
repültek szanaszét
s milliárdosok szétvetett lábai alatt
csenevész gyerekek kihezett munkanélküliek
keresnek kenyeret
s lakkcipős hiúság nem csúszhat el dinnyehéjokon,
amiket kétkézzel fal fel a nyomor.

Jaj, Európa óvodásai céltalanul tántorognak
a történelmi mult gyalázatosságai között.
Al Capone világnagysága elnyelte
a jelenkor irodalmát és művészetét
bankárok sikkasztott milliókkal repülnek Cannesbe
kilakoltatott nyugdíjasok makulaturába mérik ki
néhai tekintélyüket
és sóhajok vándorolnak országról-országra,
hogy füvek alatt kapjanak letelepülési engedélyt...

Jaj, végtelen hőmezőkön nem szánthat
termékeny életet az éke,
paragrafusok és rendeletek elfújhatják
gyermek szájáról a kacajt,
festő ecsetét, író tollát elégetheti, —
de a GONDOLAT
amelyet a lélek rövidhulláma repít világgá,
fényesen lobogva szárnyal el
s közöny és butaság gátjait szakítva
lelkekhez ér!

Huzella Odön

ASTREA BUCSUJA . . .

Ovidius: „Colestum terras Astrea reliquit“

Szinültig telt a korszó,
elmegek én is innen, utolsó
óra az aranykornak; hű, visszamaradt
herold: itt már csak a sötétség arat.
Megyek, mert visszahív a magasság
onnan, ahol parancsoló lett
a vér, a vas, a fekete gazság.

Tobzódjon a helvenkedés, a gőg,
egymást pusztító fenevad-erők
marakodjanak, felfuvalkodott
törpék, lárvás latrok és hazugok
uralma tartson: én nem tudok
már semmiről sem.

Kialszik csillagom az ég leküldött
végső, pislanó lángocskája is:
a vékony kis sugár, a tiszta
fény visszajut a nagy forrásba vissza
s itt-lenn marad, minden szennyes és hamis.

Vaskorszak szörnyűsége
uralkodik, sima szavaknak
béklyójában a béke.

Legyen úgy, ahogy van. Köszöntve várnak
engem, ahol sár nem fröcsköl be a szárnyat.
Birtokoljatok csak, amit akartok,
én már szabad vagyok
Evoé! földet, átkot itt hagyom!
s az égbe tartok.

Mihály László

KÖNNYEK RABJA.

... És én a könnyeket szerettem
csodásra tágult bús szemekben.
Dalban, mesében, estben, csókban:
a könnyek fáradt rabja voltam.

Az életem halk, könnyes ének.
Lelkem nagy éjszakába tévedt.
Sírok tavasztól késő ősziig:
a bölcsőtől, a temetőig.

Herváth Imre

„A művészeti nevelést csak a hagyományok alapján lehet folytatni“ . . .

mondta Mikola András,
a nagybányai Szabad Festőiskola igazgatója

A mai válság a lelkek forradalma is. A világháború s az ezt követő történelmi események megbillentették a művész-lelkek egyensúlyát is. Különösen a fiatal művészek egyéniségük megnyilvánulására új utakat keresnek, hol egyéni mondanivalójukat újszerűen tárhatják az emberek elé. A régi idők békés légkörében élő művészeinek kipróbált, patinás irányzatát nem találták eléggé alkalmasnak arra, hogy a forradalmi lélek forradalmi szavát hallassa és hirdesse. Az ifjuság le akarja rázni magáról a művészeti hagyományok ősi tradíciók „béklyóit“ s a hirtelen nyert szabadságtól elszédülve, ahány lélek, mindmegannyi „önálló“ cél felé rohan, teremtve ezzel forradalmi káoszt a művészet birodalmában. S ez úgy a toll, mint a véső és az ecset rabjainál egyaránt megvan.

Az immár harminchat éves dicsőséges multra visszatekintő Nagybányai Szabad Festőiskola életében is érzik ez a törekvés. Meglátogattam Mikola Andrást, a nagybányai festőkolónia neves művész-igazgatóját, hogy érdeklődjem, mennyiben jogosult ez a forradalmi művész-törekvés.

Mikola Andrásnál.

A déli harangszó hullámozott körülöttem, amikor megálltam s teli tüdővel szivtam a széna és hárs-illattól terhes festőtelepi levegőt. Előttem a Festőiskola épülettömbjei, mögöttem az újkor annyi ecsetjét ihlető bájos bányai hegyek. Hosszu ideig gyönyörködtem volna ebben a képben, de valamelyik közeli gyár szirénája élesen hasította át a levegőt és figyelmeztetett utam céljára. Sietve indultam meg a kavicsos sétányon s pár pillanat múlva a nagy műteremhez értem, amelynek jótékony árnyékában a „modell“ cigánymenyecske húszolt. Az árok partján, a fűzfák lombjai között, egy ifju festő nyúlott végig, valami könyv olvasásába temetkezett. A tanulóterem előtt fehér köpenyeges lányok vidám csoportját találtam. Tőlük tudtam meg, hogy Mikola mester már lakosztályába ment. Pár perc és Mikola András szobája előtt voltam. Eppen egyik újonnan beiratkozott növendéket kísérte ki. Magas, sovány ifju, sietése közben vigan lobog hatalmas művész-nyakkendője, kezében győzelmi jel gyanánt a kapott igazolványt tartja magasan; arca csupa ragyogás. Igazi induló művész. Nemsokára kényelmes fotelben helyezkedtem el Mikola Andrással szemben. Kérdeztem s a mester válaszolt:

— 1927-ben vettem át az iskola vezetését Krizsán Jánossal a kolónia megbízásából. Azóta sok nehéz napot éltünk; ma pedig különösen sokat kell kinlódni az anyagiak hiánya miatt. Teljesen magunkra hagyva küzdünk. Megyei szubvenciót öt év alatt csak huszonöt ezer lej kaptunk, míg régebben három ezer arany forint járt a kolóniának évente az államtól úgy, hogy még a tanárok is díjazást kaphattak. A város azonban most is megtesz minden lehetőt. Az épületeken kívül a szükséges famennyiséget adja, legujjabban pedig a szolgát is fizeti. Létfenttartási alapunk a növendékek által havonta befizetett 250 lej modell költség s ebből — a tanulók nagy száma miatt

— annyit tudunk megtakarítani, amennyi télire is elég volt. Most azonban csak tizenketten vannak, mert Magyarországról nem jöhetnek vagy csak nagyon nehezen. Az állam is törölte a költségvetésből azt a háromszázezer lejt, amelyen a bukaresti és a jasi képzőművészeti főiskolák növendékeit utaztatta Bányára. A helyzetünk tehát nehéz, de küzdünk, mert „a művészet utján nincsen megállás“.

A fiatalok.

— Mi a mester véleménye a fiatalokról? — kérdem.

— Szerintem — s ezt meg is írhatja. — a fiatalok művészi nevelését csak konzervatív alapon lehet folytatni. Szeretem az ifjuságot. De a művészet érdekében mondom, hogy a fiatalok mozgási szabadságát meg kell szorítani. Mert, képzelje el csak kérem, hogy egy ifju, aki egy-két évig az iskolában szorgalmaskodik, valamelyik művészeti folyóiratban egy-két új dologra bukkan s elhatározza, hogy ő is uttörő lesz. Összefest egy pár képet, kiállítás is rendez nagymerészen, kiforratlanul, be nem végezett. E tulkapások, amelyek csak a szabad mozgás következményei, nemcsak a valóban uttörő, hanem az egyetemes művészet rovására is mennek. Ifjukoromban a magániskolán kívül néhány évig a festőakadémián is tanulnunk kellett és örvendtünk, ha egy képünket elfogadták a reprezentáns kiállításon — s majd kiugrottunk a bőrünkéből, ha nevéünket hozták az újságok. Ma egyesek — összeköttetések révén — hasábos cikkeket íratnak magukról. Nagy baj, hogy ma a legtöbb fiatal festő uttörő akar lenni. Ilyen pedig csak az lehet, akinek mondanivalója van; önálló, tehát nem összeszedett mondanivalója.

— Mi — folytatta Mikola mester — az iskolában nem állhatjuk utját ezeknek a kilingéseknek, mert nincsen kimondott irányzatunk. Itt abban az irányban neveljük a növendéket, amely felé egyénisége tájékozódik.

A készülő kiállításról.

— Augusztusban képkiallítást akunk rendezni. Ez azonban nem viselheti magán a jubiláris jelleget. Ehez ugyanis anyagi áldozat kellene. Az ezelőtt husz évvel megrendezett első nagy kiállításunk városi támogatással jött létre, míg ma erről szó sem lehet. Először azért, mert a művek nagyrésze magántulajdon, másodsor pedig nemcsak bemutatni, hanem árulni is szeretnénk valamit, hogy legalább az előkészületekhez szükséges tőke forduljon vissza.

— A kiállítás megrendezése még egyéb nehézségekkel is fog találkozni. Mert ez a nagybányai festők kollektív tárlata lenne, de lesznek olyanok, akik félni fognak a jobbakkal való összehasonlítástól. Idegenben önállóan szívesen mennek a közönség elé, de a többivel együtt — nincs bátorságuk. Pedig egy néhány ilyen kiállítás kellene a közönségnek, hogy észrevegyék a hibát s visszakényszerítsék a szabados ifjuságot a művészeti hagyományokhoz, amelyeknek alapján komoly tanúlással tovább menve könnyebben és természetesebben találna meg értékes, művészi önmagát.

Boros István

A könyv halála

Irta: Csurka Péter

Még nem halt meg, de már a végét járja.

Halálraérett életét körülállják a szülők, rokonok: írók, művészek, könyvkiadók. Tördelik a kezüket, meakulpáznak, bűnbakot keresnek. Az írók éhes, törti szemsugara vádat emel a kiadók lagymatagon hulló könnyei ellen, kiknek fájdalomtól kirikolt az évi „bilanc”-ért való kétségbeesés, az elnemért haszon utáni jajgatás. Az önvád, mert a könyv e rettenetes sorsáért ők, a könyvkiadók nagyban felelősek. Ők ordítva sirnak, mint hopponmaradt örökösök, az írók fájdalma nemes, szánalmas, szivbőljővő. Ők, a vérbeli szülők, halálos, beteg gyermekeiket siratják. Ők, a betűi szent rajjai tehetetlenül állanak a kifaragott koporsó mellett, ők tehetetlenül lapozzák a megsárgult kézirat foliánsokat, melyekre ihletett lelkük szent betűi sorakoznak az élet szépségeibe, sorsokba, emberképek rajzaiba, nagyszerű történekekbe, élő emberi ábrákba.

És nincs mentség!... A közöny irgalmatlan, a könyv nem kell.

Pedig a banditizmust hirdető mozik még mindig megtelevnek esténként emberekkel, ahol szenvedélytől izzó szemekkel nézik, hogy a csikágóli köröngetegek feletti kifeszített köteleken miként leundul át az új idők új hőse: a bandita, a rabló, a gyilkos; röhögnek a rendőrség kudarcain, együtt fut bűnre hajlamos lelkük a bandita sorsával, átsegíti hihetetlen akadályokon, remeg értük, remeg életükért.

Pedig még mindig megtelevnek a lokálok esténként, ahonnan a jazz-band rikolt ki az éjszakába, ahol a rumba vitusos mozdulataira riszálják magukat delnők és kivasalt urak; pezsgődugók a plafonig durrognak; urasszonyok összekomáznak lokálvirágokkal.

Pedig még mindig telik a közönségnek borra, alkoholra, tivornyákra. Még mindig megtelevnek az arénák football-meccseken, olykor annyi nép gyűl össze, hogy összelapítják egymást a tribünökön, ha arról van szó, hogy huszonkét emberpária rugja egymást halálra, ahol fizetett emberhusok járják a modernidők legőrültebb táncát, a futbaltáncot. És a közönség őrjöng, fizet, tapsol.

A könyv pedig: szent kibékítő jóság, olajág s csendes délutánok és esték áhítata, gyönyörűség, nagy elmélyülések és magasságok írott élete, amibez menekültünk régen, vágó, szomjas, lélekkel, amibe beletemetkezünk robot után, vigasság után, a megváltó, a szent, a könyv: mindenkitől félredobottan, elhagyottan, haláltusáját vivja.

Félretéve a sirdogáló hangot, kijelenthetjük, tárgyilagosan, rideg üzletszerűen, hogy a könyv megbukott. Kifejezetten könyvbukásról nem beszélhetünk és soha nem is beszélhetünk. Mert ezelőtt még a legrosszabb könyv is (szépirodalomról beszélünk!) mire a köztudomású bukáshoz ért, addigra tetemes mennyiség elfogyott belőle az író és könyvkiadó nagy gaudiumára. Ami a kiadmányból megmaradt, az is elment lassacskán, legfeljebb nem érte meg soha a második kiadását. Egyszóval maga a könyv ezelőtt sosem bukott meg, legalább anyagilag nem, „bukása” erkölcsi értékű volt. Az olvasók (míg olvastak) szentenciázták a könyvet, hogy: nagyon jó, elég jó, nem jó, rossz, vedd meg, vagy ne vedd meg. Híres írók munkái között is akadtak és akadnak mindig gyengébb írások, melyek megjelenésükkor nem értek el sem irodalmi, sem közönség sikert. De ennek ellenére az írónak és könyvkiadónak még mindig megvolt az a kilátása, hogy jubileumi, vagy összmunkájú kiadásban a többivel együtt még egyszer eladhatja az író tisztelőinek, könyvbarátoknak. Tehát könyvbukás nincs és nem is volt. De, ami a bukással egyenlő értékű: *megbukott a könyvkiadás, mint üzlet!*

Mik ennek az okai?

Azt gondolhatnók, hogy igen egyszerű erre a felelet: ebben az egyetemes nagy világgésben, nagy gazdasági válságban a könyvkiadás is, mint akármilyen természetű más üzlet esődbe jutott az általános elszegényedés, pénztelenség folytán. Ez a megállapítás nagyjában meg is állaná a helyét, azonban a könyvkiadás bukásához több szó fér.

A könyv bukásának első és legnagyobb oka az olvasó közönség közönye, nemtörődőmsége, mely

nem áll arányban leromlott gazdasági helyzetével a könyv-vételt illetően. E sorok írójaának módjában volt betekintést nyerni egy szolid körülmények között élő tisztességes polgári család háztartási előirányzatába, amikor a házigazda azzal dicsekedett, hogy ő büdzsét csinál a kiadások és bevételeket illetően hat hónapra, előre irányoz... Kalkulál, kalkulált pedig a már kétízben lecsökkentett fizetésével. A könyvet elibém adta. Volt abban, minden a világon. Matildnak két tavaszi selyemruha, kétpár cipő. Ferkónak tandíj és némi zsebpénz. Anyusnak egy új kosztium és a régiek átalakítására x summa. Havi négyszer mozi, az ennyi: kétszer színház, ez meg ennyi. Szivar, bor, likőr, házbér, cipőtalpalás, Zsuzsinak a bére, borbély, ondolálás Matildnak, nyaralás a Balatonon vagy a Félixben, esetleg a Püspökben, de ez nem biztos, Hungária-Ftc mérkőzés megtekintése, de ez biztos: kirándulás vasárnaponként, havonta egy nagy vacsora-adás surolókefe, subick, befőtt, kisüstönfőtt, orvos, patika. Aprólékosan minden feltüntetve. Ebbe a nagy gondossággal elkészített háztartási könyvben hiába ke-

PÁSZTORTUZEK

*Egnek a szivemben
kicsiny pásztortüzek.
Ne újjetek mellé
sivár kislelkűek.*

*Se álszenteskedők:
nagy tüzeket vágyók.
Fájó ébrenlétben
álmokat hajhászók.*

*Az én mesém régi,
„Volt egyszer egy” mese.
— De benne van lelkem
minden szeretete.*

*Nem szól tündérekről,
fényes aranyvarról.
Csak a kenyért adó
áldott barázdákról.*

*Pasztortüzem mellett
ne melegegjetek,
Ne melegítsétek
finom kezeteiket.*

*Melegegjetek ti
kérges tenyerűek,
Rongyos, bús parasztok,
didergő lelkűek.*

Sárközy Gerő

restem az ujonan megjelent könyvek (jó könyvek) megvásárlására előirányzott összeget. Midőn némi célzást tettem erre, házigazdám a szemembe mosolygott, hogy is gondolok ilyet? Még könyvet is? ... Arra már igazán nem telik!...

A magyar könyvkiadás sohasem dicsekedhetett vajmi nagy eredményekkel, mert a „nem írók, nem olvasók” táborra mindig felülmutta a szent akarnokok táborát, sőt uralkodik napjainkig legalább is „nem olvasók”-ságával. (Hála a kötelező iskolának: írni már tudnak valahogy...) Ugyhogy a könyvkiadó üzlete a mindenkor lakosságnak mindig csak a nagyon kicsi hányadára szorítkozhatott. Az intelligens középosztályra, a város polgáira és falvakban élő intellektuelekre. Mert itt a kuriák zsiros jómódjában, ötven, száz és kétszázholdak udvarházaiba nemcsak vonult be a könyv; a legtöbb helyen még ma is kizorult, egyes helyeken a könyvadás vigéere még a kutyákat is ráuszították. Ha be is engedtek valami olvasni valót a kalendáriumon kívül, az nem volt más, mint Bogár Imre, Rózsa Sándor, Sobri Józsa és a többi betyárok és zsványok lengendasított és ki-hősiesített szemét olvasmánya, vagy még ezeknél még szemetebő „Té-bolyda titka”, „Cigánybáró”, Rózsika igaz története” és más posványosságok ponyvairodalmának hertenként megjelenő füzetes hitványsága, nem is szólva a Serlokok és Nikkarterek erkölcsromboló irodalmi lapjairól. A négy-öt száz füzetfolytatásban megjelenő e dícső munkákért végeredményben sokszorosan többet fizettek gazduramék, mintha megvették volna az örökérvényű Mikszáth, Gárdonyi, Jókai, vagy Herczeg erkölcsnemesítő, gyönyörű ol-

vasmányait. Eppen az a magyar Törzs vonult vissza saját vére írott alkotásaitól, akinek módjában lett volna és meg kellett volna ismerni fájának, nemzetének irodalmát, szellemi értékeit, kincseit.

Az idők rohanásában a háboru utáni konjunktúra, az inflációs évek a könyvsikerek Eldorádói. A könnyen szerzett pénzből még könyvre is tellett!... A háborus évek teremtette szellemi visszamaradás hatalmas erővel igyekezett az elmulasztottak pótlására. A „részlet”-üzletek látszólag mindennemű cikk beszerzését megkönnyítették. A könyv is részletüzlet lett és hamarosan megteltek a könyvszekrények a legváltozatosabb könyvsorozatokkal. Új egzisztenciák keletkeztek, aik, ha más miatt nem is, de a lakás díszül, cifrakötésű könyvet vásároltak. Bevonult a külföldi irodalom Vells-e, Galsworthy-ja, Wilde Oszkárja, Stridenberg-je, Knuth-Hamsun-ja, piros, zöld, kék kötésekben, jó és rossz fordításokban. Kishivatalnok, nagyur, polgár, gyáros alaposan begöngyölte magát mindenféle részletbe, köztük a könyvrészletbe is. Legtöbbje még ma is nyögi Vellset, vagy Strindberget, Knuth Hamsont. Mert közben roppant valami. Óriásiit, hatalmasat. Megrepedt a világ tengelye, elfogytak a pénzlavinák, a papírmilliók, a valorizáció a krajcárt nagy urrá tette. Egyszerre a megszámlolt garas kényelmetlenkedett a zsebekben. Különösen az intelligens középosztály, akire az író és könyvkiadó számíthatott minden időben, ez roppant össze egyszerre, elszegényedett, kegydíjből tengeti életét, vagy pedig lecsökkentett fizetéssel ténfereg a világban, a legtöbbje a B-listán zuzta össze magát. A tehetős tízezrek kasztja pedig közömbös, nem vesz könyvet, ehelyett a rumbát járja, bridzsezik az utánaserdült új nemzedékekkel, akinek a bölcsőjénél még bömböltek az ágyuk, uyers vérszag terjengett szét a gyerekszobákban s a távoli határban és kinyílt eszérelt aztán egy forrongó korszakba éledt, ahol a dzses-dob verte fel az éjszaka csendjét, a szakszophon hallatta halálos-faradt melódiáját; feje felett bugott az oceanrepülő vasmadár; a mozi vásznon pedig feldagasztott híri világsztárok lebentették fel szemei előtt az érzékiség korai bitűit és duzzadó eroizmust üvöltött fülébe a hangosfilm. Az új nemzedék belészületett a rádióvilág csodájába, a tulfeszítet emberi idegek, az emberi ész hihetetlen csodákat megfejő játékába, eszmék, ideálok, hazug jelszavak, célok zür-zavarába, korán megköszölte a való élet minden ízét és ha túlélte magát, ha nem pusztult el a korai kóstolásban, huszéves fejjel öregg lett és mint ilyen, unottan, bizonytalanul, krajcártalanul, egykedvűen lézeng a földön és életlehetőségek után nyújtózkodik.

A könyv tehát az új nemzedéket is elvesztette. Elvesztette pedig a fiatalság helytelen utiránya miatt; mert az új ember élete egyrészt a kinálkozó szertelen élvezetek hajhászásában merül ki, másrészt pedig (ami megtürendőbb és becsületesebb) a testi-kultusz, a sportok szélsőséges kultiválásában.

De, tagadhatatlan, hogy egyik forma sem kedvez a könyvnek.

A főntemlítettéken kívül a könyv halálának másik főoka kétségtelenül a nagyvárosok sajtóorgánumainak, lapjainak áldatlan üzleti politikájában rejlik. Az a rettenetes iramu harc, amellyel felvették egymás ellen a fullasztó versenyfutást, még jobban aláüliesztette a könyv nivóját. Ez a verseny kezdődött a lapok oldalszámainak szinte napról-napra való növelésével. Egyik-másik nagy lap egy vasárnapi számában kétheti olvasni valót adott a publikumnak. A száz reflektorban megvilágított napi politikán kívül, rengeteg szépirodalmat is fel-talált regényekben, novellákban, tárcákban, versekben, humoreszkekben, kromikban, szociológián, filozófián, etnográfiai cikkeiben. Szinte lehetetlen volt megemészteni a rengeteg olvasnivalót. Természetesen a példát követte a többi lap is, hogy le ne maradjon a konkurenciában. Ugyanannyit vagy többet adott olvasóinak, hogy el ne veszítse őket. A kezdeményező ekkor újabb trükkhöz folyamodott. Nyomott képes-mellékletet. De a másik sem hagyta magát. Erején felül bár, de ő is kihozta a képes mellékletet. Itt megállott a harc kis időre. Egyszer csak kapta magát a laptrészt, a koncra, hogy a többit egyszersmindenkorra lefőzze és felemelje előfizetői státuszát, olvasó regényeket adott olvasóinak — fillérekért. Erre a másik is észbe kapott. Azonnal kihozta ő is regényeit, de — még olcsóbban, mint a kezdeményező

Püfölték egymást a lapok, az írók, a könyvki-

adók és a saját maguk kárára. Egyik-másik belepusztult a küzdelembe. Akik megmaradtak olcsó regényekkel, ha nem is fizetnek a kiadmányaikra, az azonban kétségtelen, hogy hihetetlen olcsó pénzen „jót” nem adhatnak, mint névtelen idegen írók, még névtelenebb rossz írásainak még rosszabb fordításait. Elérték azonban azt, hogy a nagy tömegek, a laikus olvasó közönség, mely nem válogat, amelynek mindegy, hogy mit olvas; az író, a munka értéke felett nem disztigvál, rászokott a filléres regényekre, silány, sokszor romboló lelki-táplálékra és nem fizeti meg az író értékes és szép kiállítású könyvét.

A lapoknak ezt az áldatlan, szomorú versenyt követték a könyvkiadók is. Az ő működésük aztán teljesen aláasta a könyv életét. Ez a verseny ma már határozottan tisztességtelen volt, amelynek végső akkordja az, hogy hatalmas könyvkereskedő cégek pultjain porosodnak a diszkótések; vevő nincs, mert a kiadók versenyének eredményeképpen a közönség elvesztette a bizalmát teljesen; hisz azt

a könyvet például, amit ez előtt ha pengőért vett meg, ha kéthétig vár, ugyanabban a kiállításban megkapta volna háromért, de ma már kettőért hirdetik és holnap bizonyára fillérekért birtokba lehet venni. De most már semennyiért sem kell...

Igy jutott a könyv halálos ágyba. De „nyíl”-nak még most is és „fény”-lenek filléres regényújságok, újságpapíron nyomva, melyek elmúlnak, mint az idő, szalonnát csomagolnak beléjük elolvasás után. (Ez még a legszerencsésebb eset) ... Nem szállnak nemzedékről nemzedékre ódon könyvszekrények polcain, nem maradnak beszédes dokumentumai a történelmi időknek az utókor számára.

És tehetséges írók hiába kilincselnek tehetséges írásaikkal a kiadóknál. Sírnak a kiadók egzisztenciájuk magukrontotta romjain és meakulpáznak és a legkitünőbb írást sem merik kiadni könyv-alakban.

Az írók pedig hasztalan könyveket ejtenek a könyv beteg ágyánál.

Az írók a martírok...

A HADITERV

Írta: Földi István

A polgári egyszerűséggel berendezett napali szobát mély gond ülte meg. Az egyetlen kényelmes karosszéket Eliz néni tartotta megszállva és mellette egy szürkére kopott, agyonterpentinezett régi divatu hajlítot széken kesernyős ábrázattal szorongott Eszter mama.

Mindketten kézimunka fölé hajolva látszólag minden gondolatukat összpontosították a kelim diványpárnára, melyet majdnem háromnegyed éve sehogysen tudtak befejezni.

— Ugy-ugy Elzikém, — törte meg a kínosnak tűnő hallgatást Eszter.

— Igy van ez szívem, örvendj, hogy akkor Bélával minden félbeszakadt. Hanem most te is törhetnéd a fejedet, hogy mit csinálj két férjhezmenendő leánnyal. Hidd el, ha fiuk volnának, eszembe se jutna soha, hogy melyiket házassítsam, melyiknek milyen ruhát csináltassak; mert látom, a mai világban még bizonytalan állásban is ezer kezefogója akad minden valamire való fiatalembernek...

— Teljesen átérezem, hogy igazat beszélsz, szakította meg szinte nem várt élnékeséggel Eliz néni az előadást. — Látod az a kis bírósági gyakornok is milyen port vert fel? Pedig azt se tudják, honnan pottyant ide. Látod a Kósza Pista körüli tülekedést, látod a Deregi Palit, nem is szólva Tóniról, aki már végeredményben tényleg megérdemel egy kis utánjárását, már csak az orvosi diplomájáért is.

— Oh Istenem, mennyire más volt a mi leánykorunk élete, amikor egy bálon hárman is megkérték egyszerre az ember kezét, tizen is jöttek másnap vizitálni és azt se tudtam, melyikre néztek, olyan fessék, elegánsak, udvariasak voltak.

Eszter cinikusan elhuzta a száját és oldalt, félszemmel feltékingett az ábrándoktól átszellemült arcú kisasszony-nénjére, de hamarosan megjelentek az előbbi gondok ismét az arcán és a tűt szórakozottan szurta bele egy megkezdett perzsa motívumba, majd két könyökére támasztotta a fejét.

— Hát tudod — fordult most már egészen Eliz felé. — Tudod, ami a Tónit illeti nem lenni utolsó parti Erzsikémnek se. Most, hogy róla is szóltál így jutott eszembe, hogy ez a gyerek diákkorában majd kivetette a nyelvét, annyit korzózott itt az ablak alatt. Persze ... akkor még nem is gondoltam arra, hogy nyolc év múlva ő lesz a partiképesek legjobbika és az Erzsike még akkor is leány lesz... Most a szemtelen még csak vizitálni se járt nálunk.

Az ajtó szélesen kicsapódott és a diskurzus hirtelen elakadt. A lányok hangos kezil-csokolommal elevenen léptek be és egyszerre megtelt a szoba finom, tavaszi levegővel átlatott parfümillattal.

Mici mint a macska úgy dörzsölődött Eliz nénihez és olyan cuppanós pusztát nyomott a nagynéni bal arcára, hogy az egyszerre letette a cvikkert és abbahagyta a munkát.

Erzsiben inkább az anyja iránti szeretet lőrt ki, de már sokkal komolyabb, barátos formában. Levették a kabátokat és féllábra állva kezdték lehuzni a cipőket, ami roppant

hamar sikerült is nekik, Mici pedig már ez alatt a művelet alatt megkezdte a leadást.

— Nahát, ha látta volna Eliz néni, — olyan kalapok jöttek divatba, hogy cuki. Csak a fél feje van benne az embernek, a másik felén meg dusan ondolálva szabadon marad a haj... A Csepeinének láttam... a legújabb modell, most hozta Budapestről.

Erzsi közbe már bele is bujt a kis rózsás háziruhába. A kalapkérdés egyáltalán nem látszott izgatni őt, de félszettel közbe odacsintott az anyjának és egymásután kiléptek a konyhaajtón.

— Talán csatlakozott? Erdeklődött mohó kíváncsisággal Eszter mama.

— Eszibe sincs. Olyan hűvös eleganciával köszön, hogy direkt bosszant.

— Máshoz se nyájasabb? Ült ki az ijedség kérdése a mama arcára.

— Nem. Még ez vigasztal. Különbözn többé rá se néznék.

— De Erzsi, hogy mondhatz ilyen csacsiságot? Erzsikém, hát nem mondtam én neked, hogy kacérkodj, de legyen eszed édes leányom. Eppen az előbb, ahogy Eliz néniiddel beszélünk, úgy jutott eszembe egy egyszerű haditerv. Ezt még ki kell próbáljuk, én hiszem, hogy föltétlen eredményre vezet.

A névnapi vacsorára már reggel megkezdődtek az előkészületek. A legszebb abroszok kerültek elő, az ezüstöket is újra subickolták és a poharakat olyan ragyogóra törölték Mici, hogy szikrázva törtek meg rajtuk a májusi napsugarak.

A konyha csak úgy zümmögött a folyton forró víztől, cserszegő zsirtól, kürtös kalácstól és pergelt csokoládé szag töltötte be még a lépcsőházat is.

A vendégek nyolc óra után kezdtek szállingózni. Csupa javakorbeliek, nagyrészt rokonok, de csak abból a fajtából, amelyeknél nem volt leánygyermek.

Károly bácsiék érkeztek legutoljára. Az öregur ravasz mosolygással sugott valamit az Eszter mama fülébe, mikor a konyhára kukatáskodni kінezett, aztán korát meghazudtoló fűrgességgel, hol itt, hol ott ütötte fel magát, löbbsnyire az asszonyok csoportja körül ólálkodva, ahol elesiphetett egy-egy vadonatúj keletű pletykát.

Tíz felé járt, mikor az asztalhoz készülődtek, a készülődésbe is beletelt egy jó fél óra s mire a feketéhez értek már éjfélbe nyult az idő.

Károly bácsi egy észrevétlen szempillantással megadta a jelt és — Eszter mamán végig szaladt a hideg.

Egész szabályosan. Rázkódva, úgy, hogy a melléje ülők is menten felfigyeltek. Ery mély lélekkel is elhagyta az ajkát és magába rokkadva lecsukódott a szeme.

— Feri, Feri kiáltott Eliz néni elsőnek a sógor: Felé Hirtelen kapkodás, csőrömpölés, székliedkésztől lett hangos a tágas ebédli, ahol visszatartatlanul kitört a pánik.

Feri szegény ijedtében magára huzta a sarokra tett fekete-kávés csészét és a zsakett

nadrágon át égető forróságot érzett, de rohant, szinte udvariatlanul rohant a felesége mellé, akit már sikerült addig behelyezni az ebédli diványba.

— Víz, ecetet, kölnit, sikitottak az asszonyok és már szaladtak is Erzsikével, Mici-vel jobbra-balra, persze eredménytelenül, mert aki ecetet keresett az a szalón felé vette az utját, aki vizet az a zongorát tapogatta végig és a kölniért a konyhába rohantak, ahol ugyan tényleg találtak volna vizet, de ez eszükbe se jutott szegényeknek a nagy meg-rökönyödésben.

— Végre is Eliz néni találta föl magát, aki egy szódavizes üvegből erős sugarat lövelt az Eszter mama arcára.

Ezalatt pedig Károly bácsi fiatalos fűrgességgel kapta magára a felöltőjét és meg állott dr Cseveghi Antal orvos lakásáig, ahol idegesen, hosszan, addig nyomta a csengőt, amíg be nem engedték.

Nem telt el tíz perc, a fiatal orvos ott állott megképett ábrázattal az ünneplő ház ebédli-jének ajtajában.

Akkor már nyugodtabb volt a hangulat. Eszter mama két jókora diványpárnától övezve, bágyadt mosollyal fogadta az érkezőt, aki nagy ambícióval sietett kitapogatni a pulzusát.

— Oh már egészen jól vagyok Tónika. Muló rosszullét volt az egész, védekezett fátyolozott hangon. Ugyan miért is zavarták fel magát ilyen késő éjszakai időben?

A vendégek kabátjaikat keresték. Megkénytebbülten készültek távozni, hogy pihenni hagyják a szegény fáradt beteget, de most már éppen ő kérte a meghatározottabban, hogy maradjanak és egészségére írítsék ki a poharikat.

A vezénylest ismét Károly bácsi vette át. A fiatal orvos, aki elemiben tanítványa volt, a viláért se engedte volna el.

— Ha már ugyanis fölvertelek öcsém, most kárpótoljuk a dolgot.

A hangulat hamar emelkedett. Eliz néni kedves melodiájú régi valcerekét kezdett a zongorán játszani és Tóni olyan sikkel táncolta Erzsikével, hogy tapsolva kivánták újra.

Ujra és újra, reggelig, amig a nap első vörös nyilal be nem kandikáltak a függöny hasadékain.

A konyhán ismét zsir cserszegett, zúbogva forrtak a fazekak, az asztalon sorjában kirakva cikornyás feliratu torták díszeltek, az előszobából percenkint hangzott az érkező vendégek üdvözlése és felbökretázott lovak nyugtalanokdtak az uccán várakozó kocsikban. A bordó bársony szalón kanapén szorosan egymás mellett ültek Erzsike és Tóni. Eszter mama pedig simogató pillantásokkal vette számba a szódavizes üvegeket.

— Látod Feri, sugta halkán az ura felé, — látod mennyi áldozatot kell hozni egy anyának. Emlékezel mikor Eliz szembe spriccolt azon a névnapi estén?

Feri apa tágrányilt szemekkel bámult a felesége arcába és tenyerével nagyot ütött a homlokára.

— Mindig mondtam Anyus, hogy te vagy a legügyesebb asszony...

A csokolózó örömszülőket Károly bácsi rebbentette széjjel. Őt aztán büntetésből mindketten összecsókkoltak sirva.

— A mi időnkben könnyebben ment, most nehezebb, de semmi sem lehetetlen. A sorstó néha meg-meg kell lökni, hogy bevégezze azt, amihez hozzáfűzött.

— Most majd a menyasszonytól kérek egy csókot...

Kettőt is kapott a jó öreg s bár Tóninak még most se volt fogalma a sikerült haditervről, ő is szeretettel rázta meg öreg tanítójának két sovány kezét.

Megjelent

„A bérleti törvények kodexe”,

vagyis az összes kivételes bérleti törvényeknek csoportosított, összefűggő ismertetése. Írta: Dr. Lengyel Zsigmond ügyvéd, a Házulajdonosok Szövetsége ügyvezető elnöke. Kiadja a Házulajdonosok Szövetsége. Kapható a szerzőnél Oradea, Str. Avram Iancu 13. és lapunk kiadó-műhelyében. Ara 30 lej, vidéki megrendeléseknél 35 lej, mely postabélyegeken is beküldhető.

AZ OTTHON

„BENEDEK ELEK: NAPKÖZI OTTHON”

Naponkint huszonnyolc apróság botorkál be annak a földszintes kolozsvári háznak a kapuján, melynek falán fekete táblán a fenti felírás díszel. Reggel jönnek apró csomagokkal, játékra éhes, csillogó szemekkel. Neveve búcsúznak a munkába siető anyáktól, apáktól, nővérektől és otthonosan helyezkednek el az apró padokban.

A szürke-ruhás diakonissza-nénik aztán elrendezik a játékokat, uzsonnát, feladják rájuk az apró játszóruhácskákat.

Odakint nyári napsugár aranyozza a sárga homokot, mely felgerezve az egyik sarokban halomba gyűjtve várja az apró embereket. Hatalmas fák borítanak hűvös árnyékot a gyermekek birodalma fölé.

És folyik a játék. Kacagással, énekszóval, szórakoztató oktatással, sok-sok szeretettel, épp úgy ahogy az a melegezítő drága öreg ember elképzelte, akinek képe életnagyságban ott csüng a gyermekek szobájának a falán és akinek jelszava a legszebb volt a világ összes jelszavai között:

„Jézus tanítványa voltam,
gyermekekhez lehajoltam,
a szívemhez felemeltem,
szeretetre így neveltem”.

Benedek Elek halála után is lehajlik a gyermekekhez, hogy a szívéhez felemelje és szeretetre nevelje őket. Mert az ő missziója nem ért véget akkor, mikor a kisbaconi kuriában lezárták a koporsóját és leengedték oda a székelgyörgyök közé, Huszár nagyapó mellé. Az ő szava, irányítása, gondoskodása fogja még most is két kézre az apró gyermekszíveket, hogy „felemelje és szeretetre nevelje” őket.

A kolozsvári Ref. Nőszövetség volt a legelső, aki két kézzel kapta meg Benedek Elek örökségét, a szegény, elhagyott kicsi gyermekek és ezzel példát is mutatott Erdély összes asszonyainak.

Nem kell nagy kezdeményezés, óriási

tőke. Egy tágas szoba, napfényes udvar, sok-sok szeretet és már neki is lehet kezdeni az apró gyermekek megmentéséhez.

A szülők nyugodtan mehetnek a küzdelem, kenyérért való harcra, mert gyermekeiket ezalatt nem az ucca neveli, sem a festet sorvasztó négy fal közé nem kell zárni őket. Este vidáman, piros arccal térnek haza és felvidítják az egész családot a napközi otthonban szerzett kedves, apró tudományaikkal.

Benedek Elek, Erdély Nagyapója életében több ezer „gyermek és felnőtt” unokával levelezett. Igen sokan őrizzük drága emlékül, gyöngybetűs, meglelelkü leveleit. Milyen jó lenne, ha ezek a „felnőtt” és a „gyermek unokák”, akik azóta már szintén a nagyok közé tartoznak, — felfigyelnének egy kicsit a kolozsvári példára és megjelenne itt is, ott is egy-egy újabb tábla: „Gyermek otthon” felirással. Ha minél több szomorú arccskát vidíthatnánk fel és minél több, ezer veszélynek kitett gyermekszívet vértézhetnénk fel a szeretet drága vértjével.

Mikor az Erdélyi Lapok gyermek-rovata megindult, sok édesanyától kaptam levelet, akik örömmel figyeltek fel arra, hogy Benedek Elek nyelvén szövegek a gyermekekhez. Igen nagy öröm nekem, hogy ezt felismerték, mert hiszen Benedek Elek a gyermekirodalom királya és: „gyöngye apród udvarában én is voltam!”

Éppen ezért szeretettel hívom fel figyelmét Benedek Elek levelező unokáinak arra, hogy nemcsak örökség, hanem szent elkötelezettség is az, hogy követve a kolozsvári példát, minél több városban és faluban gyűjtsük össze a gyermekeket és védjük, neveljük őket szeretetre.

Tegyük magunkévá az ő jelszavát és cselekedjünk mi is aszerint, mert hiszen úgy mint manapság, sohasem volt még a világnak szűksége egészséges és mosolygó gyermekarcokra.

Csűrös Emília.

Párisi levél

...miről is írhatnék innen másról elsősorban, mint a divatról?

Ez a forgatag, idegenszerűség, a divatban is megfélemlít. Talán több bátorságot veszek észre a párisi nők öltözködésében, mint odahaza. De ez csak a színházban, hangversenytermekre és más nyilvános helyekre vonatkozik. A kenyérkeresők, a küzdők itt is épp olyan fényesedő szövetruhákat kefélgetnek reggelenkint, mint nálunk odahaza.

No, de nem erről akarok beszélni. Bizonyára jobban érdekel téged annak a ruhásalonnak a leírása, amelybe csak igen nehezen jutottam el egy diplomata ismerősöm feleségének a protekciójával.

Süppedő szőnyegek, aranyozott butorok selyem tapéták. — ez a fogadóterem. Az igazgató nő fejedelmi mozdulatokkal közeledik felénk. Barátnőmet a régi ismerős meleg mosolyával fogadja, felém hűvösen udvarias tekintetet küld. Megvizsgálódom, hogy ez a hűvösség nem is nekem, hanem a varrónőnek szól. (Mindig mondtam, hogy ezt a baloldali glocknit elszabta, de ledisputálta. Most látom, hogy nekem volt igazam!) Az igazgató nő (ugy szólítja: „direktrisz”) némi műzavarral sug néhány szót barátnőmnek, mire az elmosolyodik:

— Nincsenek rossz szándékaink és sem fényképezőgépet, sem vázlatkönyvet nem hoztunk magunkkal. De azért tessék!

Felém is biztatóan mosolyog, nice én is átengedem kabátomat, kizitáskámat egy futó átpillantásra az elősiető jól fésült ifjunak.

Csak miután meggyőződött róla, hogy sem fotografálni, sem rajzolni nem akartunk, — engedtek az udvarias kalauzsolással a bemutatott terembe.

Óriási terem, széksorokkal, zsöllyekkel. Helyet mutatnak és figyeljük az előtűnő felvonuló pom-

pás termető midinetteken csillogó, ragyogó ruhákat. Egy elegáns hölgy huszonnégy óráját mutatják be, ruhakölteményekben elbeszélve. Egyik-másik ruhának azonnal akad megrendelője. Amerikaiak, svédok. Szó esik az árakról is: négyezeröttszáz-ötven frank... de vannak olcsóbbak is. Már két-három ezer frankért is lehet vásárolni... (... a szegényebb néposztály részére... gondolom)

Eljöttünk egy buzakék delutáni ruha kék-pettyes tüllel díszítve. Utána ezüstszürke estélyi ruha következik, majd egy „uccai pizzama”, amellyel az „elegáns hölgy” furdőhelyen korzóra járhat. Aztán újabb kék és megint kék ruha. Leghalványabbtól a mély „éj-kék”-ig. A díszek már változatosabbak, fehér és piros, egyszínű, pettyes, kevésbé divatos már a szürke, a beige, a narancsszín. Az aljak rövidebbek mint eddig, de sokkal egyszerűbbek, simábbak. Újból érvényesülnek az angol vonalak. A katonai díszítések még mindig ott csillognak a ruhákon és többször látunk pettyes kelméből készült nagyon bő buggyos ujjakat.

Elvezetünk kellemetlenül zavarta meg egy mellettünk ülő fiatal hölgy, akit két hirtelen felbukkanó fiatal ember arra szólított fel, hogy azonnal hagyja el a termet. Észre sem vettük, hogy bő ujjából miniatűr fényképezőgéppel dolgozott. A bünyjel az egyik fiatal ember tenyere alá fektet, alig volt nagyobb, mint egy gyufaskatulya.

Miután eltávoztak, tovább folyt a ruhák bemutatása. Esti ruháknál gyönyörű szín-összeállítás a fekete meg lila. Egyik fekete csipke ruhát egyetlen lila virág és majdnem világító lila keztük díszítettek.

Sok fekete uccai ruha is volt, többnyire fehér kalap, gallér és keztüvel.

Divatosak a kockás kosztümök, de mindig simával vegyesen. Vagy a szoknya sima és a kabát kockás, vagy fordítva.

Sok csipke van a nyári és estélyi ruhákon és eredeti, kedves különlegességek a finom gyapjuból szőtt csipkék.

A keztük divatja valósággal tobzódik. Némelyik már egész ruhaujj. Vannak világos glaciébőrből puffosak, manzsettásak és egyéb fantasztikus formájuk.

Szédültem. Eljöttünk. A fogadóteremben a direkttrisz még mindig reszketett a felindulástól.

— Nem lehet eléggé védekezni kérem! — Egy ilyen spion, aki ellopja az ötleteinket több százezer frankos károkat okoz nekünk!

Felháborodását mindenestre megértettük és őszinte részvételt bucsuztunk.

Este aztán a Szajna-parton azon gondolkodtam, hogy a Lanvin vagy Chand (már nem emlékszem biztosan a szalon nevére) a legelterjedtebb modelleket nem mutatta be. Ugyanis minduntalan felbukant előttem egy rojtos nadrág, vagy szinehagyott nagykendő.

Máskor folytatom, addig is ölellek *Máriád.*

KONYHA

Amerikai majonéz.

Három deci sima lisztből és három deci tejből vastag krémet főzünk. Allandó kavarással közben jól meg kell főzni és azután kihűteni. Ha kihűlt 5—7 deci olajt kavarunk hozzá a következőképpen: az olajmennyiség felét cseppenkint adjuk hozzá, miközben folyton kavargatjuk. Másik felét már evőkanalankint tesszük bele. Egy nyers tojás sárgáját is beleütjük és citrommal savanyítjuk, végül megsózzuk.

Ezt az anyagot különféleképpen használhatjuk fel. Ha nem akarjuk hussal elkészíteni, akkor két reszelt hagymát keverünk bele és laskára vágott salátát olyan mennyiségben, hogy egészen zöld színe legyen.

Készíthetjük azonban a következőképpen is: Két reszelt hagymát és egy negyed kiló őrölt, főtt sonkát keverünk hozzá, tetszés szerinti sült majorságot, fél kiló zöld borsót, apró, kockára vágott főtt sárgarépát, két darab ostséeheringet felaprítva, egy deka apróra vágott caprit és két evőkanálnyi francia mustárt. Tetszés szerint borsózzuk meg és feldíszítve tálaljuk. Érdekes megemlíteni, az amerikai konyhának azt a sajátosságát, hogy minden készítményének tejből és lisztből főzött krém az alapja. A legkülönbözőbb fantáziával keverik és főzik hozzá a további anyagokat, melyek közül az olaj ritkán, vagy sohasem hiányzik.

Amerikai főtt rétes.

Két tojásból és kevés tejből laskatésztát készítünk és kinyújtjuk. A következő töltelék tesszük reá: Három tojás sárgáját, három evőkanálnyi cukorporral habosra kavartunk. Fél kiló áttört tehénturót három tojás fehérjéből készült habbal keverünk össze és tetszés szerint illatosítjuk vaniliával. Az így nyert töltelék egyenletesen rákenjük a tésztára és összesodorjuk, mint a rétest. Ezután csiga alakban csavarjuk össze és asztalkendőbe kötjük. Gyengén sózott, forró vízbe tesszük, az asztalkendőt felakasztjuk a fazékon keresztbe tett fakanálra és háromnegyed órán keresztül forraljuk. Ezután tésztástálra borítjuk és édes tejföllel leöntjük, majd vajban pirított zsemlemorzssal behintjük és becukrozva, meleg tálaljuk.

Sütetlen torta.

Negyvenöt darab piskótát likőrrel jól meghintünk egy tálban. Az áztatott piskótákat egyenletesen igazítjuk a tortás tálra és soronként töltjük az alábbi krémmel, melyet a dél-eltől ebéd főzésnél készíthetünk el:

Tizenegy deka vaniliás cukorport három tojás sárgájával eldörzsölünk. Egy negyed liter tejjel krémmé főzzük és kihülés közben tizenhat deka vaját adunk hozzá állandó kavarással.

Minden sor piskótára néhány kanál ilyen krémet öntünk. Tálalás előtt tejszínhabot tesszünk a tetejére.

hály: Cziránó 45 kot 46 sos ur olm 47 oni 48 elvirita 50 szindók 53 deadó 54 ha 56 utóba 57 nkedz 58 a labda 61 Mares a sésu e u 64 viné z r 65 fankred svéd a i 70 l 71 Ustódi Auti 6 b 73 Poór Lili Benes Ilona.

Megfejtettek: Berecz János (Szatmár), Végne Szenkovits Ida (Mezőtúhá), Lázár Béla (Petrozsény), Tráger Nusi, Schlett Piri (Zilah), Muhay Ilus (Kolozsvár), Fábian Otília (Nagyvárad), dr Debitzky Mihály (Szépvíz), Fejér László (Csikszépvíz), Szabó Ilona (Kolozsvár), Engli Vilmosné (Pálotailva), Eigel Mihály, Imets Ákos (Csikszereza), Mártonffy Zoltánné, Fodor Olga, Kőszegi Endre, Kőszegi Duci (Nagyvárad), Szabó Józsefné, Pap Mózes, Buttinger Teréz, Cseh Magda (Kolozsvár), Kovács Andor (Déva), Márton Huska (Brassó), Kelemen Géza, Sándor Zoltán, Orbán György (Székelyudvarhely), dr Solyom Kálmán (Nagyvárad).

A sorsoláson **Véghné Szenkovits Ida** (Mezőtúhá), nyerte meg **dr Jancsó Elemér: Északi rokainknál** című könyvét. Postára tettük.

A rovatvezető üzenetei:

Cseh Magda (Kolozsvár). Köszönöm a két rejtvényt. Örülök szíves fáradozásának, azonban arra való tekintettel, hogy az ön neve alatt már sokkal jobb rejtvényt is közöltünk, kérem, hogy szíveskedjék ezeknél nehezebbeket szerkeszteni és olyant, hogy legalább 4-5 hosszú sor legyen benne. A minták nagyon csinosak, talán fel lehetne ugyanezeket használni más szöveggel.

Lutsch Vilmos (Petrozsény). Köszönöm a küldött keresztrejtvényt azonban legnagyobb sajnálatunkra nem használhatom. Először, mert ugyanazt a repülőgépes mitát használta fel melyet már leközlöttünk egyszer, másodsor, mert a „Mennyből az angyal”, bármilyen szép ének, most nem aktuális. Harmadsor mert a karácsonyi ének semmi összefüggésben sincs Endresz repülőgéppel. Az ügyes és ötletes megszerkesztést szíveskedjék eredeti mintával és aktuális tartalommal párisítani, akkor örömmel és szívesen közlöm a rejtvényt.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint **3** lei, **vastagabb betűvel 6** lei. Legkisebb apróhirdetés ára **30** lei. **Allástkeresőknek 33 százalék kedvezmény**

Házasság

Férjhez adnám intelligens urileány hűgomat, ki 10,000 lejt érő hozományral bír, keresztény fi-nómlektü, biztos egzisztenciájú uri emberhez. Csak komolyak irjanak „Kölcsönös megértés” jel-igére a kiadóba.

Lakás

Uri családnál különbejárati tiszta szoba kiadó. Szaniszló-u. 20.

Kétszobás, alkovos lakás július vagy augusztus elsejére kiadó. Berkovics Ferenc-u. 38.

Különbejárati butorozott szoba teljes ellátással vagy anélkül kiadó. Ujkörépu-ucca 31.

Kiadó kétszoba, konyha parkirozott udvarban július 1-re. Simion Barnuțiu (Damjanich)-ucca 11.

Álkmalmazás

Középiskolát vegzett nőtlen egyén bármilyen állást keres. Cim a kiadóban

Jó családból való tanuló leányok felvételnek Fekete Kornél uri- és hölgy fodrásznál. Csengeri-u.21.

Egy jókarban levő fűdőkád olcsón eladó. Szent Anna-u. 16.

Sürgösen minden elfogadható aron elköltözés miatt szépen rendezett magánház, üdülésre igen alkalmas, eladó. Ügynököket díjazok. Velence-part 87. szám.

Adás-vétel

Eladó hegyi bor. 1931 évi 150 hektó 14 1/2 Maligandfoku, 100 hektó 19 1/2 Mf., 80 hektó 12 Mf., 1930 évi 200 hektó, ebből 150 hektó 11 Mf., 50 hektó 14 1/2 Mf. Világos fehér színűek. 25 hektó különböző évjárati vörös bor. 14 fokoson jelűek edesek, 12 fokosok edesek, többiek savanykások. 50-90 hektós hordókban. Semmivel nincsenek preparálva, sem derítve, tiszták. A bor fekszik Nagyvárad-Tasnád köves ut mentén, Csány községben, pincében Mind saját termés. Feladó állomás Tasnád. Dr Váradi János Carei (Nagykaroly).

Mézőtermelőktől mézre ajánlatot kérek. Jó Lajos fűszerüzlet. Körös-u. 24.

Egy kisebb vaskapu megveleire kerestetik. Rulikovszky-u. 22.

Két bőrvarrógép használható állapotban olcsón eladó. Bém-ucca 13

Vennék 1-2 holdas jó karban levő szőlőt. Szilágyi György Nagyvárad, Halász-u. 12.

Különlétele

Keresek 30 ezer lejt első helyi betáblázásra, magas kamatot fizetek. Cim Szent László-tér, Kishídő Ujságkioszk.

Három hónapra bérbevennek jó karban levő kérepart. Cimeket a kiadóba kérünk.

Mindennemű kézimunkát olcsón vállalok. Gob lein, kelim, tile, géphim zés stb. és gobieinfestés is olcsón készítek. Praporgescu 12. Madarasztelep.

Tartósságban és olcsóságban vezet a Golf botrotvapenge. Gyári lerakat: Havranek kefe-, fésű- és gyermek játék-üzletében Oradea, Reg Ferdinand-ut, Apolló-épület.

„HYDROTECHNICA“

OSBERDING ANTAL
vizműipari vállalat

Viz-, csatorna, kzp. fűtés és földgáz berendezések
Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Fóter) 21. sz.

A legelegánsabb

uri- és női cipőket,
a legkényesebb izlésnek megfelelően, olcsón és pontosan készít
SÁSKA FERENC
cipész. — Javításokat is vállal.
Temesvár, III Király-ucca 30.

Asszonyok öröme és kincse Megjelent a dr. Szentpéterné által írt „Az Én Szakácskönyvem” című szakácsművészeti könyv IV.-ik bővített kiadásban, 380 oldal terjedelemben; a mű 200 drb. igen szép szemléltető képpel van illusztrálva. Az utolsó évszázadban a legnagyobb és legtekélyesebb szakácsművészeti könyv ez. Minden háziasszony örömmel veheti kezébe ezt a nagyszerű segítő társat, mert 1000 drb. könnyű stílusban megírt recepten közli a modern szakácsművészet termékeinek leírását: Levesek, sülték, tészták, befőttök stb. készítését. Bővebben foglalkozik a polgári háztartások étrendjével és a befőzés művészetével stb. A Szakácskönyv ára diszkótésben 150 lei, fűzve 125 lei. — Kapható az „Erdélyi Lapok” könyvtárában és Fűssy József kiadónál, Tordán

Keressük fel

DORN ISTVÁN

Műbutor asztalost, ha tartós és jó munkát akarunk. — Temesvár III. Hattyu-ucca 53.

Szent László Könyvnyomda R.-T.

Oradea (Nagyvárad)
Strada Regele Carol II. 5.

Ujjonnan berendezett könyvnyomdánk jutányos arak mellett elvállal mindennemű könyvnyomdai munkát izléses kivitelben

Könyv + plakát + ujság

HYPEROL SZÁJVIZTABLETTA

ideális száj- és toroköblögető!

MEGJELENT

Dr TÓTH TIHAMÉR

ismert és kedvelt egyházi szónoknak, legújabb predikációs kötet:

HISZEK JÉZUS KRISZTUSBAN

Az izlésesen kiállított, díszes amatorkötésben megjelent könyvet az ERDELYI LAPOK kiadóhivatalában lehet megrendelni 250 lejért. A pénz előzetes beküldése esetén portót nem számítunk.

Fűszer- és vegyesárúkbán a legolcsóbb bevásárlási forrás

Karaffy József

Temesvár, Krizsán-telep

Dr Tóth Tihamér könyvei

Az ifjuság lelki gondozása. 2. kiadás. 403 l. Ara fűzve 200 lei, amatorkötésben 225 lei.

Krisztus Király. (Szentbeszéd) 3-ik bővített kiadás. 306 l. Ara amatorkötésben 250 lei.

A tizparancsolat. (Szentbeszéd) I. k. 2. kiadás. 348 l. Ara 250 lei. — II. k. 2. kiadás. 388 l. Ara 250 lei.

Hiszek egy Istenben! (Szentbeszéd) 2. kiadás. 410 l. Ara amatorkötésben 250 lei.

Hiszek Jézus Krisztusban! (Szentbeszéd) amatorkötésben 250 lei.

„LEVELEK DIÁKJAIMHOZ“

Ifjusági jellemnevelő könyv-sorozat.

Eddig megjelent számai:

1. „A tiszta férfiuság.” 10. kiadás. 258 l. Ara fűzve 138 lei, amatorkötésben 150 lei, diszkótésben 188 lei.

2. „Dohányzol?” 7. kiadás. 40 l. Ara 20 lei.

3. „Ne igyál!” 7. kiadás. 60 l. Ara 25 lei.

4. „A művelt ifju.” 5. kiadás. 250 l. Ara amatorkötésben 150 lei, diszkótésben 150 lei.

5. „A jellemes ifju.” 5. kiadás. 242 l. Ara amatorkötésben 115 lei, diszkótésben 150 lei.

6. „A vallásos ifju.” I. k. 222 l. 3 kiadás. Ara fűzve 100 lei, amatorkötésben 113 lei, diszkótésben 150 lei.

7. „A vallásos ifju.” II k. 218 l. 3. kiadás. Ara fűzve 100 lei, amatorkötésben 113 lei, diszkótésben 150 lei.

8. „Krisztus és az ifju.” 254 l. 3. kiadás. Ara 137 lei, amatorkötésben 150 lei, diszkótésben 188 lei.

Fenti könyvek kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában, mint romániai főbizományosnál.

Ha eddig nem vette meg,
ugy szerezz be azonnal magának a

Gyakorlati Könyvelési Utmutató könyvet

Nincs többé könyvelési nehézség. Mindenre kész minta. A legújabb törvények összes előírásai figyelembe véve. Kisebb kereskedelmi és ipari vállalatoknak nélkülözhetetlen.

Ara csak

30

lei

Kapható az

ERDELYI LAPOK kiadóhivatalában

Videkiek pénzben vagy bélyegben 35 lejt küldjenek be és postafordultával kapják a könyvet.

Orosházi kenyeret

és izletes péksüteményt

Biró Pál

pék mesternél kaphat. Temesvár, Krizsán-telep.

Dr Tóth Tihamérnak ezt a szentbeszédgyűjteményét is a nála megszokott tűz, erő, világosság, gyakorlatiasság és a rendkívül finom meg-látások jellemzik s bizonyára úgy a papoknak, mint a világi kat. híveknek kedvelt olvasmánya s megbízható uti kalauza lesz.